

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Sisäministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2020 sekä tulossuunnitelma 2016

SISÄMINISTERIÖN JULKAISU 1/2016

Sisäministeriö
Helsinki 2016

ISSN 2341-8524
ISBN 978-952-324-055-1 (PDF)

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Sisäministeriö		Julkaisun laji	
		Toimeksiantaja Sisäministeriö	
Julkaisun nimi Sisäministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2020 sekä tulossuunnitelma 2016			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Sisäministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2020 sisältää: <ol style="list-style-type: none"> 1. Toimintaympäristön ja taloudellisten reunaehtojen kuvauksen 2. Sisäministeriön ja yhteisen konsemipolitiikan kuvauksen 3. SM:n hallinnonalan toimialojen keskeiset yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, keskeiset toimenpiteet ja linjaukset suunnittelukaudelle. <p>Sisäministeriön hallinnonalan tulossuunnitelma 2016 sisältää hallinnonalan keskeiset toimenpiteet ja linjaukset vuodelle 2016.</p> <p>Tulosneuvotteluissa sovitut virastokohtaiset tulostavoitteet on kirjattu virastojen tulossopimuksiin, jotka julkaistaan Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti Valtion raportointipalvelussa (Netra).</p>			
Avainsanat (asiasanat) sisäministeriö, toiminta- ja taloussuunnitelma			
Muut tiedot www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäministeriön julkaisu 1/2016		ISSN 2341-8524	ISBN 978-952-324-055-1 (PDF)
Kokonaissivumäärä 42	Kieli Suomi	Hinta	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Sisäministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäministeriö	

INRIKESMINISTERIET

PRESENTATIONSBLAD

Utgivningsdatum
22.1.2016

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Inrikesministeriet	Typ av publikation		
	Uppdragsgivare Inrikesministeriet		
	Datum för tillsättandet av organet		
Publikation (även den finska titeln) Verksamhets- och ekonomiplan 2017-2020 och resultatplan 2016 för inrikesministeriets förvaltningsområde			
Publikationens delar			
Referat Verksamhets- och ekonomiplanen för inrikesministeriets förvaltningsområde 2017-2020 innehåller: <ol style="list-style-type: none">1. En beskrivning av förhållandena och de ekonomiska yttre ramarna2. En beskrivning av styrfunktionerna för inrikesministeriet och den gemensamma koncernpolitiken3. De centrala samhällliga effektmålen samt de centrala åtgärderna och riktlinjerna för ansvarsområdena inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Resultatplanen för inrikesministeriets förvaltningsområde 2016 innehåller de centrala åtgärderna och riktlinjerna för 2016. De resultatmål för respektive ämbetsverk som överenskommits vid resultatförhandlingarna har förts in i ämbetsverkens resultatavtal, som i enlighet med statskontorets föreskrift publiceras i statens rapporteringstjänst Netra.			
Nyckelord inrikesministeriet, verksamhets- och ekonomiplan			
Övriga uppgifter Publikationen som PDF på webbplatsen: www.intermin.fi/sv/aktuellt/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation		ISSN 2341-8524	ISBN 978-952-324-055-1 (PDF)
Sidoantal 42	Språk finska	Pris	Sekretessgrad Offentlig
Distribution		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

SISÄLLYS

1	Lähtökohdat suunnittelukauden toiminnalle	6
1.1	Toimintaympäristö	6
1.2	Taloudelliset reunaehdot	7
2	Sisäministeriö ja yhteinen konsernipolitiikka	8
2.1	Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	8
2.2	Keskeiset toimenpiteet 2016–2020	9
2.3	Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus.....	12
2.4	Säädösvalmistelu	13
3	Polisitoimi	14
3.1	Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	14
3.2	Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016.....	15
3.3	Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020	17
3.4	Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus.....	18
3.5	Säädösvalmistelu	20
4	Rajaturvallisuus ja merelliset turvallisuustehtävät	21
4.1	Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	21
4.2	Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016.....	22
4.3	Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020	22
4.4	Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus.....	24
4.5	Säädösvalmistelu	25
5	Pelastustoimi	27
5.1	Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	27
5.2	Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016.....	28
5.3	Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020	29
5.4	Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus.....	30
5.5	Säädösvalmistelu	31
6	Hätäkeskustoiminta	32
6.1	Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	32
6.2	Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016.....	33
6.3	Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020	33
6.4	Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus.....	34
6.5	Säädösvalmistelu	35
7	Maahanmuuttohallinto	36
7.1	Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	36
7.2	Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016.....	38
7.3	Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020	38
7.4	Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus.....	39
7.5	Säädösvalmistelu	41

1 Lähtökohdat suunnittelukauden toiminnalle

1.1 Toimintaympäristö

Sisäisen turvallisuuden varmistaminen on valtion perustehtävä, johon kohdistuu kasvavia vaatimuksia niin koko yhteiskunnan kuin hallinnonalan eri toimijoiden taholta. Maamme hyvän turvallisuustason säilyttäminen edellyttää yhtä lailla yhteiskuntapoliittisia toimia kuin muutoksia yksilöiden ja organisaatioiden toimintatavoissa. Julkisten turvallisuuspalveluiden vaikuttavuuden ja laadun varmistamiseksi on lisättävä eri tahojen yhteistyömahdollisuuksia ja uudistettava toimintatapoja. Väestörakenteemme muutoksesta huolimatta Suomen oletetaan pysyvän myös lähitulevaisuudessa rauhallisena kansalaisyhteiskuntana, jossa kunnioitetaan oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan perinnettä ja ymmärretään julkisten palvelujen merkitys hyvinvointivaltion turvaamisessa. Uudistuminen ja luovuus ovat tulevaisuudessa yhä tärkeämmässä roolissa.

Suomeen on vuoden 2015 aikana saapunut ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, mikä on kuormittanut vastaanottojärjestelmää ja aiheuttanut huolta turvallisuustilanteen heikkenemisestä. Hallitus on linjannut useita toimenpiteitä, joilla pyritään vastamaan muuttuneeseen tilanteeseen. Sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat varmistaneet, että maahantulo toteutuu hallitusti. Turvapaikanhakijoiden määrän merkittävä kasvu asettaa suuret haasteet turvapaikkaprosessille, kotouttamiselle ja kielteisen päätöksen saaneiden palauttamiselle. Hakijamäärän kasvulla on vaikutusta myös häiriöihin yleisessä järjestyksessä ja turvallisuudessa, laittomaan maahantuloon liittyvän rikollisuuden kasvuun ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Maahanmuuton avulla voidaan myös ehkäistä mahdollista tulevaa työvoiman niukkuutta ja vahvistaa osaamispohjaa, jota väestön ikääntyminen maan eri alueilla voisi muuten kaventaa. Monilla toimialoilla maahanmuutolla on jo huomattava merkitys työvoiman saatavuuden kannalta.

Kansainvälistyminen, teknologinen kehitys ja ympäristötietoisuuden sekä riskitietoisuuden lisääntyminen saattavat muuttaa sisäisen turvallisuuden tehtäväkenttää jo lähitulevaisuudessa. Keskeisenä haasteena on poliittisen, taloudellisen, teknologisen, sosiaalisen ja ekologisen kehityksen ennakoiminen sekä nopean ja joustavan muutoksiin reagoinnin varmistaminen. Globaalit haasteet korostavat yhteistyön merkitystä niin ympäristöuhkien, verkkorikollisuuden, rajat ylittävän rikollisuuden, kriisinhallinnan ja laittoman maahantulon kuin terrorisminkin torjumisessa. Teknisten järjestelmien systeemiset riskit ovat merkittävä uhka yhteiskunnalle ja sisäiselle turvallisuudelle.

Sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat aikaisempaa kiinteämmin yhteydessä toisiinsa ja kumpaankin vaikuttavat osin samat kehitys- ja uhkatekijät. Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut perusteellisesti, eikä näköpiirissä ole nopeaa käännettä parempaan. Konfliktialueilla taisteluihin osallistuneiden saapuminen ja paluu Suomeen sekä ääriliikkeistä kiinnostuneiden määrän kasvu kohottavat yksittäisten terroristien väkivallan tekojen uhkaa. Venäjän ulkopolitiikka ja talousongelmat heikentävät itärajan tilanteen ennustettavuutta. Toimenpiteet Euroopan ulko- ja sisärajoilla voivat nopeastikin suunnata suuren osan siirtolaisvirrasta Venäjän kautta Suomeen.

Hybridivaikuttamisen keinot valtiollisen vaikuttamisen välineenä ovat lisääntyneet. Keinot ovat moninaiset. Sisäisen turvallisuuden viranomaisilla tulee kuitenkin olla kyky havaita uhkat ja riittävät voimavarat pitkäkestoisenkin tilanteen hallitsemiseksi.

Julkisen talouden sopeuttamistoimet pyritään sisäministeriön hallinnonalalla toteuttamaan siten, että hallinnonalan viranomaisten toimintakyky tärkeimmissä tehtävissä kyetään pääosin turvaamaan. Kehyskaudella kumuloituvat toimintameno- ja säästöt sekä mahdolliset työelämään kohdistuvista leikkauksista tai muista sopeuttamistoimista aiheutuvat uudet säästöt asettavat hallinnonalan tilanteeseen, jossa jatkuvuutena toimintakyvyn tasoa ei enää pystytä turvaamaan nykyisellä tasolla. Julkisen talouden

sopeuttamistoimien vaikutusta arvioidaan tarkemmin osana käynnissä olevaa sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelua.

Hallinnonala ovat hyvin työvoimavaltainen. Se on myös kriittisen riippuvainen toimivista ICT- ja valvontajärjestelmistä, asiakaspalvelutiloista ja tietoliikenneyhteyksistä sekä toimintakykyisestä kalustosta. Toimintaympäristön ulkoiset muutokset, kuten kansainvälistyminen ja monikulttuuristuminen, yhä monimutkaisuvampi oikeudellinen sääntely, EU-oikeuden merkityksen lisääntyminen, erityisalojen syvällistä asiantuntemusta vaativien asioiden lisääntyminen, digitalisaatio sekä henkilöstön mittava eläköityminen asettavat kireän taloustilanteen ohella suuria haasteita toiminnalle.

Käytettävissä olevan työvoiman supistuminen edellyttää toimintojen tehostamista ja rationalisointia sekä työn tuottavuuden parantamista. Työelämän uudistaminen ja innovatiivisen julkisen hallinnon kehittäminen ovat keskeisiä muutostekijöitä myös sisäministeriön hallinnonalalla.

1.2 Taloudelliset reunaehdot

Sisäministeriön hallinnonalan pääluokan määrärahataso on kehyskauden alkuvuosina noin 1,3 mrd. euroa. Hallitusohjelmassa panostetaan sisäiseen turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon. Vuosien 2017–2019 lisäpanostuksesta varataan sisäministeriön hallinnonalan eri kohteisiin vuosittain yhteensä 28,5 milj. euroa. Toisaalta hallitusohjelmaan sisältyvät kumulatiivisesti kasvavat toimintamenoa säästöt syövät lisäpanostuksen kehyskauden lopussa lähes täysimääräisesti ja jo edellisellä hallituskaudella tehdyt säästöpäätökset laskevat kehystasoa entisestään. Sisäministeriön kulurakenne on erittäin toimintamenopainotteinen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tehdyt vähennykset kohdistuvat lähes suoraan henkilöstömenoihin.

Taloustilanteesta johtuen hallinnonalalla tarvitaan merkittävää toiminnan tehostamista ja rakenteellisia uudistuksia, joita sisäisen turvallisuuden taso voidaan säilyttää. Yhtäältä toimintaympäristön muutokset luovat uusia mahdollisuuksia kehittää toimintaa ja parantaa palvelutasoa ja laatua, toisaalta niukkenevat julkisen talouden rahoitusmahdollisuudet asettavat reunaehdoja kaikelle toiminnan kehittämiseksi.

Hallinnonalalla on käynnissä useita toimintaa tehostavia ja uudenlaisia toimintatapoja etsiviä ohjelmia ja kehittämistoimenpiteitä. Näiden onnistunut läpivienti on sisäisen turvallisuuden säilymisen kannalta kriittistä.

Poliisitoimintaa sopeutetaan olemassa olevaan määrärahatasoon. Tehtävät suoritetaan tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja olosuhteiden vaatimassa tärkeysjärjestyksessä. Poliisi saattaa aiemmat rakenneuudistukset loppuun ja pyrkii uudistukselle asetettujen säästötavoitteiden toteutumiseen. Pora III -säästötavoitteita ja toiminnallisia linjauksia tarkastellaan ja tarvittaessa linjataan uudelleen. Hallinto- ja tukitehtävien kehittämisen tavoitteena on tuottavuuden lisääminen, prosessien kehittäminen ja yhdenmukaisuuden lisääminen sekä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Parhailtaan toimeenpantavan Rajavartiolaitoksen talouden sopeuttamisohjelman lisäksi toteutetaan suunnittelukauden loppuun saakka jatkuvat julkishallinnon säästövelvoitteet. Leikkaukset heikentävät Rajavartiolaitoksen kykyä vastata rajaturvallisuustilanteen poikkeamiin ja kansalaisten odotuksiin erityisesti harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalveluissa. Muuttuneessa turvallisuustilanteessa nopeatin muutokset ovat mahdollisia.

Pelastustoimen uudistus toteutetaan sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen yhteydessä muodostettavien itsehallintoalueiden pohjalle. Uudistuksella tavoitellaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa järjestelmää ja sen avulla varmistetaan pelastustoimen resurssien tehokas käyttö niin, että pelastustoimen toimintavalmius ei heikkene. Kiristytvä talous asettaa haasteita myös pelastusalan koulutuksen järjestämiselle.

Hätäkeskuksuudistus on loppusuoralla painopisteen ollessa tällä hetkellä hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönotossa ja viranomaisten yhteisen tilannekuva- ja kenttäjohtojärjestelmän kehittämisessä. Kiristytävä talous asettaa haasteita häiriöttömälle hätäkeskustoiminnalle ja uuden hätäkeskusjärjestelmän käyttöönotolle.

Maahanmuuttoon ja turvapaikkahakemusten käsittelyprosessiin liittyvät viranomaistoiminnot ovat suuren haasteiden edessä. Turvapaikanhakijamäärä on kasvanut voimakkaasti. Maahanmuuttoviraston resursseja on lisätty, samoin vastaanoton menot ovat huomattavasti ennakoitua suuremmat. Kun koko turvapaikkaprosessi on riittävästi resursoitu, hakijoiden odotusaika vastaanotossa lyhenee, jolloin vastaanoton menot eivät nouse kestäväksi. Kuitenkin on selvää, että hakijamäärien voimakas kasvu aiheuttaa menopaineita ja lisämenoihin joudutaan edelleen varautumaan.

2 Sisäministeriö ja yhteinen konsernipolitiikka

2.1 Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Hallitusohjelman mukaan Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä. Tavoitteena on, että sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon palvelut sekä viranomaisten toimintakyky turvataan koko maassa.

Suomen keskeinen vahvuus turvallisuuden kannalta on se, että kansalaiset luottavat viranomaisiin, instituutioihin ja toisiinsa. Luottamus vahvistaa edelleen sosiaalista koheesiota, joka luo perustan turvallisuudelle, turvallisuuden tunteelle ja hyvin toimivalle yhteiskunnalle.

Ihmiset saavat pätevien turvallisuusviranomaisten apua sitä tarvitessaan, ja myös luottavat sitä saavansa silläkin hetkellä kun avuntarve ei ole konkreettinen. Hallitusohjelman mukaisesti turvataan sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon palvelut sekä viranomaisten toimintakyky koko maassa. Tämän varmistamiseksi meillä on oltava tehokkaasti toimivat hätäkeskukset ja yhä enemmän liikkuvia yksiköitä.

Poliisitoimi, pelastustoimi, Hätäkeskuslaitos ja Rajavartiolaitos osallistuvat omalta osaltaan kansallisen kilpailukykyyn kannalta tärkeän sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseen. Sisäministeriön hallinnonalan viranomaiset keskittyvät sisäisen turvallisuuden ytimeen osana kokonaisturvallisuutta ja EU-tasoisia strategiatyötä.

Valtioneuvoston selonteko sisäisen turvallisuuden tilasta valmistuu keväällä 2016. Selonteossa tarkastellaan sisäisen turvallisuuden keskeisiä haasteita ja vahvuuksia lähitulevaisuudessa ja linjataan kokonaisturvallisuuden kannalta keskeisestä viranomaisten välisestä yhteistyöstä ja toimintamalleista. Selonteossa linjataan sisäisen turvallisuuden keskeiset painopisteet tulevaisuudessa, määritellään keinot näiden linjausten toimeenpanemiseksi sekä esitetään ratkaisumallit, joilla vastataan resurssien vähenemisestä aiheutuviin haasteisiin. Selonteko sisältää mittarit turvallisuustilanteen seuraamiseksi. Selonteon valmistumisen jälkeen aloitetaan sisäisen turvallisuuden strategian valmistelu. Strategiassa päätetään konkreettisemmin toimenpiteistä, joilla selonteossa tunnistettuihin haasteisiin vastataan.

Hallitusohjelmassa linjattiin, että hallitus edistää Suomen työllisyyttä ja julkistaloutta vahvistavaa, huoltosuhdetta kohentavaa sekä talouden kansainvälistymistä edistävää työperäistä maahanmuuttoa. Merkittävästi kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä on nostanut esille tarpeen tarkastella tilannetta uudelleen. Hallituksen maahanmuuttopolitiittiset toimenpiteet hyväksyttiin hallituksen neuvottelussa 11.9.2015. Maahanmuuton tulee jatkossa olla hallittua. Hallitus on linjannut, että tarvitaan sekä käytännön nopeita toimenpiteitä ihmishenkien pelastamiseksi ja muuttoliikkeen hallitsemiseksi että pitkävaikutteisia toimia, joilla tilanne saadaan kestävällä tavalla hallintaan.

Pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinoitua vahvistetaan. Tarkoituksena on uudistaa pelastustoimi sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen yhteydessä muodostettavien itsehallintoalueiden pohjalle.

2.2 Keskeiset toimenpiteet 2016–2020

Hallitusohjelma ja valtioneuvostotasoinen kehittäminen

Sisäministeriö koordinoi hallitusohjelman toimeenpanon suunnittelua ja hallitusohjelman seurantaan hallinnonalalla. Hallitusohjelman mukaisista toimenpiteistä keskeisimpänä sisäministeriön toimialan osalta on sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelu. Ministeriö osallistuu myös valtiovarainministeriön johdolla tapahtuvaan digitalisaatio-hankkeiden valmisteluun.

Ministeriö toimii jatkossakin aktiivisesti mukana valtioneuvostotasolla tehtävässä ministeriön toiminnan kannalta keskeisessä kehitystyössä luomassa yhteisiä ratkaisuja ja toimintamalleja.

Sisäministeriössä ja hallinnonalan virastoissa huolehditaan siitä, että valtioneuvostotasoisten ICT-hankkeiden ja -järjestelmien ja niihin liittyvien toimintatapa- ja järjestelmämuutosten suunnitelmien mukainen käyttöönotto tukee sekä valtioneuvostotason tavoitteita että sisäministeriön hallinnonalan omia tavoitteita ja toimintaa.

Tutkimustoiminnalla valmistellaan strategiaan tarpeisiin uutta tietoa, menetelmiä ja toteutuksia. Tuloksia tulee voida hyödyntää operatiivisten, hallinnollisten, koulutuksellisten tai lainsäädännöllisten uudistusten tukena. Tutkimusaiheiden ja -painopistealueiden ennakkovaikuttamista tehdään aktiivisesti. Tutkimustoimintaan haetaan ulkopuolista rahoitusta aiempaa kattavammin eri rahoitusinstrumentteja hyödyntäen. Talousarvion ulkopuolinen rahoitus kohdennetaan ensisijaisesti nykyisen toimintakyvyn ylläpitämiseen ja uusiutumisen edellyttämien kehittämistoimien rahoittamiseen.

Sisäisen turvallisuuden palvelutasoa parannetaan digitalisaation ja uusien teknologioiden avulla. Uudistuksia tehdään asiakaslähtöisesti ja alueellista yhdenvertaisuutta edistäen. Kiireettömät asiointipalvelut tarjotaan ensisijaisesti digitaalisesti, näin laajennetaan mahdollisuuksia ajasta ja paikasta riippumattomaan asiointiin viranomaisten kanssa. Kattavaa toimipisteverkostoa täydennetään myös edistämällä viranomaisten yhteispalvelupisteiden perustamista esimerkiksi kuntien kanssa. Hallinnonalalla tehostetaan viranomaisten, oppilaitosten ja yritysten yhteistä osaamisen kehittämistä. Hallinnonalan lupa- ja valitusprosessit sujuvoitetaan ja niitä koskeva palvelulupaus annetaan.

Sisäministeriö edistää ja toteuttaa kokonaisarkkitehtuuryössään sisäisen turvallisuuden strategian ja selonteon mukaisia tavoitteita. Sisäministeriö yhteen sovittaa kohdealuearkkitehtuurinsa muiden käynnissä olevien arkkitehtuuritöiden kanssa. Ministeriö kehittää hallinnonalan kokonaisturvallisuutta panostamalla erityisesti hallintajärjestelmän, seurannan ja tilannekuvan kehittämiseen. Sisäministeriö edistää hallinnonalaan koskevassa kyberstrategian toimeenpanoa koskevassa ohjelmassa olevia ministeriön vastuulla olevien kokonaisuuksia.

Hallinnonalan ohjaus, suunnittelu ja seuranta

Ministeriö tukee hallinnonalan virastoja toimintaympäristön muutoksissa sekä virastojen rakenteellisissa muutoksissa sekä pyrkii aktiivisesti varmistamaan riittävät resurssit toimialojen toiminnalle. Ministeriö tukee suunnittelukaudella hallinnonalan virastojen toiminnan sopeuttamista tiukkeneviin resursseihin. Vuoden 2016 osalta hallinnonalan ohjauksessa painottuu turvapaikkahakijoiden määrän kasvuun liittyvät resurssitarpeet sekä tuki hallinnonalan virastoille tilanteen hoitamisessa.

Ministeriö tukee hallinnonalan merkittäviä ICT-hankkeita riittävällä ohjauksella, myös resurssinäkökulmasta. Hallinnonalan isojen hankkeiden (Kejo, Vitja, Erica ym.) edistymistä tuetaan poikkihallinnollisella yhteistyöllä niin ministeriön osastojen, hallinnonalan virastojen kuin muiden ministeriöiden kesken. Erityistä huomiota kiinnitetään keskinäisriippuvuuksien ymmärtämiseen, toiminnan kustannustehokkuuteen, tuottavuuden lisäämiseen sekä hankkeiden elinkaariajatteluun.

Laki valtion yhteisten tieto- ja viestintäpalveluiden järjestämisestä (1226/2013) tuli voimaan 1.1.2014. HALTIKin yhteispalvelukeskuksen toiminta siirtyy Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtoriin marraskuussa 2015. Sisäministeriö varmistaa osaltaan näiden HALTIKin toimialariippumattomien ICT-tehtävien sujuvan siirtymisen.

Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkko toiminnasta (10/2015, TUVE-laki) tuli voimaan 15.1.2015. HALTIKin (TUVE)-työntekijät siirtyvät Valtoriin palvelukseen ja jatkavat TUVE-palvelujen tuottamista Rovaniemellä ja niillä muilla paikkakunnilla, joissa HALTIKin työntekijöitä tällä hetkellä työskentelee. Sisäministeriö tukee HALTIKia TUVE -tehtäväkokonaisuuden fuusioitumisessa Valtoriin. Tavoitteena on, että sisäisen turvallisuuden toiminnassa mobiliteetti ja turvalliset langattomat yhteydet ovat arkipäivää.

HALTIKin nykyisistä tehtävistä osa on niin sanottuja toimialasidonnaisia tehtäviä, jotka organisoidaan uudelleen. Sisäministeriön asettama työryhmä on arvioinut, että noin 70 henkilötyövuotta käytetään poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Häätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon. Näitä palveluita hoitavat henkilöt siirtyvät pääsääntöisesti poliisin palvelukseen ja muutama henkilö siirtyy Häätäkeskuslaitokseen. Jatkossa toimialasidonnaiset palvelut tuotetaan hajautetusti. Siirron jälkeisen hallinnonalan sisäisen yhteistyön onnistuminen varmistetaan.

Muutosten jälkeen vuonna 2017 HALTIKin kaikki tehtävät ovat siirtyneet Valtoriin tai SM:n toimialoilta ja siten viraston toiminta lakkaa.

Sisäministeriö vahvistaa rooliaan varautumisen valtakunnallisena koordinoijana.

Resurssien tiukentuessa toimintakyvyn turvaaminen ydintehtävissä varmistetaan toimintaa tehostamalla ja rakenteita uudistamalla. Toiminnan ja talouden suunnittelu ja seuranta on systemaattista ja kokonaisvaltaista. Henkilöstösuunnitelma on ajan tasalla ja huomioi hallitusohjelmassa toiminnalle asetetut tavoitteet ja painopisteet (ml. henkilöstön määrään liittyvät vähennykset, henkilöstörakenteen kehittämiseen liittyvät toimenpiteet ja osaamisen hallintaan liittyvät painotukset). Ministeriössä ja hallinnonalan virastoissa kiinnitetään erityistä huomiota muutosjohtamiseen, henkilöstön osaamisvaatimuksiin ja henkilöstörakenteeseen, johtamisvalmiuksiin ja johtamisen laatuun osana rakenteellisia uudistuksia.

Hallinnolliset ja tukipalveluprosessit keskitetään viraston sisällä sekä otetaan palvelukeskusten palvelutarjonta käyttöön mahdollisimman laajasti yhtenäisten ja tehokkaiden toimintatapojen varmistamiseksi. Tehtävät tarvittaessa organisoidaan uudelleen ja puretaan päällekkäiset prosessit.

Tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain mukaisesti sisäasiainhallinnon tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti, sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaisia toimia, joilla varmistetaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Suunnittelukaudella on tavoitteena edistää näiden asioiden vaikutusten arviointia sekä lainsäädäntöhankkeissa että muissa merkittävässä hankkeissa.

Sisäministeriö julkaisee vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman lisäksi suunnittelukautta koskevan lainsäädäntösuunnitelman ja hallinnonalan hankintasuunnitelmien perusteella valmistellun seuraavaa vuotta koskevat hankintojen toteuttamismenettelyt. Hallinnonalan konsernistratogia ja toimialojen omat strategiat julkaistaan pääsääntöisesti hallituskauden vaihtuessa. Ministeriön ja hallinnonalan virastot sopivat vuosittain tulosopimuksissa strategisista tavoitteista neljälle seuraavalle vuodelle. Muita hallinnonalan suunnitteluasiakirjoja ovat mm. virastojen ja ministeriön osastojen johdon johtamissopimukset sekä ministeriön sisäisten tulosneuvottelujen asiakirjat. Sisäministeriön tulosohtausjärjestelmää sekä toiminnan ja talouden suunnittelua on uudistettu viimeisen kolmen vuoden aikana merkittävästi. Vuoden 2016 aikana ministeriössä tarkastellaan edelleen suunnitteluasiakirjojen määrää ja sisältöä tavoitteena entisestään virtaviivaistaa toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaä sekä tulosohtausä.

Ylimpien laillisuusvalvojen ratkaisujen ja muiden laillisuusvalvontahavaintojen vaatimat toimenpiteet toteutetaan. Sisäministeriön laillisuusvalvonnan toimintaedellytykset turvataan, mihin sisältyy myös tiedonsaantioikeus salassa pidettäviin tietoihin ja asiakirjoihin.

Niukkenevat resurssit edellyttävät ministeriön omassa toiminnassa uusia toimintamalleja, tehtävien priorisointia ja ydintehtäviin keskittymistä. Ministeriön organisaatiota on uudistettu viimeisen runsaan vuoden aikana, eikä suurempia organisaatiomuutoksia ole tarkoitus toteuttaa suunnittelukaudella.

Ministeriö tulee jatkossa olemaan aiempaa enemmän asiantuntijaorganisaatio ja tukitehtävät keskitetään palvelukeskuksiin ja sisäisiin palvelukeskitymiin (ml. valtioneuvoston hallintoyksikkö). Valtioneuvoston hallintoyksikköön meneillään oleva ministeriön tukipalvelutyypisten tehtävien siirtäminen saataan loppuun suunnitellun mukaisesti. Tukitoimintojen tehostamisen osalta toteutetaan myös hankinnasta maksuun -kehittämisprojektiin toimenpiteet, kirjanpito tehtävien siirto Palkeisiin sekä muut toimintameno säästöihin liittyvät mahdolliset toimenpiteet. Toimitilojen käytön tehostamista jatketaan. Toimitilat tukevat tuloksellista toimintaa. Ministeriö ottaa mahdollisimman laajasti käyttöön Valtioneuvoston hallintoyksikön tarjoamat yhteiset toimintamallit ja yhteisen ohjeistuksen.

Lakien ja asetusten valmistelu ja säädösvalmistelun kehittäminen

Lainsäädännön kehittämisessä ja ministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa otetaan huomioon hallitusohjelman tavoitteet säädösten sujuvoittamisesta, normien perkaamisesta ja purkamisesta. Sisäministeriön säädösvalmistelu perustuu hallitusohjelmaan ja ministeriön lainsäädäntösuunnitelmaan, jossa hankkeet on hallitusohjelman ja johdon edellyttämällä tavalla asetettu tärkeysjärjestykseen.

Ministeriön johto seuraa ja ohjaa järjestelmällisesti säädöshankkeiden valmistelua. Ministeriössä on riittävät säädösvalmistelun voimavarat ja osaaminen. Säädöshankkeet toteutetaan hyvän lainvalmistelun periaatteita ja hallituksen säädöspoliittisia linjauksia noudattaen. Hankkeilla on realistiset aikataulut ja hankkeet jakautuvat tasaisesti koko vaalikauden ajalle. Vaihtoehtoisia ohjauskeinoja ja sääntelyn vaikutuksia arvioidaan avoimesti ja kattavasti hallitusohjelman linjaukset huomioon ottaen. Huolehditaan laajojen lainsäädäntöuudistusten vaikutusten tehokkaasta jälkiseurannasta. Huolehditaan kansalaisten ja sidosryhmien aidosta osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista, hyödyntäen myös sosiaalisen median keinoja. Ennakkovaikuttaminen EU-säädösvalmistelussa otetaan keskeisempään rooliin ja panostetaan vaikuttamissuunnitelmien toimeenpanoon.

EU ja kansainväliset asiat

Kansainvälisen verkostoitumisen ja EU-tasoinen yhteistyön merkitys painottuvat ministeriön toiminnassa tulevaisuudessa. Kansainväliset kriisit ja niiden vaikutukset, kuten turvapaikkahakijoiden määrän kasvu on osoittanut, vaikuttavat suoraan ministeriön toimintaan. Ministeriön KV- ja EU-toimintaan liittyvät resurssit hyödynnetään tehokkaammin ja ministeriö tehostaa sisäistä yhteistyötään EU- ja KV-asioissa.

Ministeriön hallinnonalan EU- ja kansainvälisten asioiden yleisten painopisteiden toteutumista seurataan ja tarvittaessa niitä päivitetään vuosittain. Laaditaan konkreettisia asiakohdaisia vaikuttamissuunnitelmia ministeriön EU-tavoitteiden toteuttamiseksi. Toteutetaan horisontaalisia toimintapoliittisia asiakirjoja laajentumis- ja viisumipolitiikan, sekä pohjoismaisen yhteistyön alueella. Valmistellaan sisäministeriön hallinnonalan Schengen-yhteistyötä ja Venäjää koskeva toimintapoliittiset asiakirjat.

Hallinnonalan tavoitteiden saavuttamiseksi Venäjä-asioita ja Ukrainan tilannetta seurataan laajasti ja edistetään käytännön operatiivista yhteistyötä Venäjän kanssa. Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö koordinoi hallinnonalan Venäjä-yhteistyötä ja toimii yhteystahona valtioneuvostotasolla.

Sisäministeriö ylläpitää vahvaa läsnäoloaan EU:n toimielimissä, oikeus- ja sisäasioiden sektorin virastoissa, sekä siviilikriisinhallintaan liittyvissä tehtävissä. Sisäasiainhallinnon tulee jatkossakin varautua lähettämään kansallisia asiantuntijoita omakustanteisesti, mikäli valtioneuvoston yhteiseltä momentilta ei saada rahoitusta. Lisäksi sisäasiainhallinnon asiantuntijoita tulee saada ministeriön hallinnonalan toiminnan ja tavoitteiden kannalta keskeisiin tehtäviin Suomen ulkomaanedustustoissa sekä kansainvälisissä järjestöissä.

Muu yhteiset hallinnonalatason kokonaisuudet

Siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan. Siviilikriisinhallintaan liittyvän lainsäädännön tunnistetut muutostarpeet toimeenpannaan. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien yhteensovittamisessa vahvistetaan edelleen ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden yhteyttä sekä kriisinhallinnan kokonaisvaltaista toimeenpanoa. EU- ja muun kansainvälisen kriisinhallinnan kehittämiseen vaikutetaan aktiivisesti. Ministeriön hallinnonala osallistuu edelleen vahvasti EU:n ja kansainvälisten järjestöjen siviilikriisinhallintatoiminnan, -suunnittelun ja -päätöksenteon kehittämiseen. Varmistetaan Kriisinhallintakeskuksen toimintakyky vastata toimintaympäristöjen muutoksiin ja uusien operaatioiden haasteisiin. Siviilikriisinhallinnan tehtäviin osallistuneiden asiantuntijoiden kokemuksia hyödynnetään aiempaa tehokkaammin sisäisen turvallisuuden edistämiseksi.

EU:n monivuotisen rahoitusohjelmakauden 2014–2020 turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa ja sisäisen turvallisuuden rahastoa hyödynnetään täysimääräisesti EU-velvoitteiden ja Suomen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelmatasoista seuranta ja arviointia kehitetään niin, että ohjelman toimeenpanoa suunnataan saatujen tulosten ja tunnistettujen tarpeiden mukaiseksi koko TTT-kaudella. Rahastojen sujuva hallinnointi varmistetaan tehostamalla toimintaa ja kehittämällä sähköistä asiointia. Rahastoista tiedotetaan aktiivisesti ja mahdollisia hakijoita sekä tuensaajia koulutetaan ja ohjataan laadukkaana toimeenpanon varmistamiseksi. Monivuotisten hankkeiden toteuttamisen tueksi vastuuviranomaisen ohjausta tehostetaan. Panostetaan erityisesti eri EU-rahoitusinstrumenttien ja kansallisen rahoituksen täydentävyyteen tunnistettujen tarpeiden priorisoimiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi.

2.3 Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus

Suunnittelukaudella ministeriön toimintamenot vähenevät merkittävästi hallitusohjelmaan sisältyvien toimintamenoikkauksien vuoksi. Sisäministeriö jatkaa toiminnan sopeuttamista päätettyihin määräraha-kehkeksiin. Sisäministeriön henkilömäärä tulee vähenemään 15:llä nykyistä noin 200 henkilöstä.

Toiminnassa resursseja panostetaan hallinnonalan ohjaukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Lainsäädäntötyöhön käytettävien resurssien taso säilyy ennallaan. Toimintaa tehostetaan muissa toiminnoissa. Myös lomiin ja poissaoloihin kohdistuva ei-tehollisen työajan resurssi vähenee, jos hallituksen suunnittelemaat muutokset lomiin ja sairasaajan poissaoloihin toteutuvat nykyisen suunnitelman mukaisena.

Määrärahojen ja henkilötyövuosien tasoero vuosien 2014 ja 2015 välillä selittyy valtioneuvoston hallintoyksikön perustamisella 1.3.2015 sekä toiminnan tehostamisella pienevät määräraha-kehkeykset huomioiden.

Sisäministeriö	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi				
					2013	2014	2015	2016	2017
Määrärahat									
Ministeriön toimintamenot (1000 €) ¹⁾	21 519	21 412	16 020	14 857	14 976	14 712	14 533	14 460	
Muut kulutusmenot (1000 €)	17 474	10 268	12 000	12 000	10 000	10 000	10 000	10 000	
Siirtyy seuraavalle vuodelle (1000 €)	2 941	3 077	3 100	3 000	2 300	1 200	0	0	
Henkiset voimavarat									
Henkilötyövuodet	267,3	256,1	200	198	193	188	185	185	
Sukupuolijakauma N/M %	64/36	63/37	62/38	60/40	60/40	55/45	55/45	55/45	
Henkilöstön keski-ikä	45,9	46,4	46,5	46,4	46,3	46,1	46	45,9	
Koulutustasoindeksi	5,9	5,9	5,9	6	6	6	6	6,1	
Työtyytyväisyysindeksi	3,7	3,7	3,7	3,8	3,8	3,9	3,9	3,9	
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	8	8,3	8,2	8,1	8	7,9	7,8	7,7	
Tehtävät ja painopistealueet									
Ydintoiminnot (htv)	24,3	23,9	23	23	23	22	21	21	
Ohjaustoiminnot (htv)	86,6	85,4	70	70	70	69	68	68	
Hallitusohjelma ja VN-tasoinen kehittäminen (htv)	8,6	10,4	8	8	8	8	8	8	
Hallinnonalan ohjaus, suunnittelu ja seuranta (htv)	15,4	11,4	11	15	15	15	15	15	
Lakien ja asetusten valmistelu ja säädösvalmistelun kehittäminen (htv)	19,5	17,6	19	19	19	19	19	19	
Kv. ja EU-asiat (htv)	15,4	14,3	12	15	15	15	15	15	
Sisäasioiden EU-rahastot (htv)	8,6	9,3	10	9	9	9	9	9	
Tukitoiminnot (ml. johtaminen ja yleishallinto) (htv)	107,4	86,8	60	59	55	54	54	54	
Lomat, muut palkalliset poissaolot, kohdentamaton työaika (htv)	49	60	47	46	45	43	42	42	

¹⁾ Siirto valtioneuvoston hallintoyksikköön 4,371 milj. euroa v. 2015 ja 5,225 milj. euroa v. 2016 alkaen

2.4 Säädösvalmistelu

Lainsäädäntöhankkeet on kuvattu yksityiskohtaisemmin ja kattavammin sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa 2016–2020.

Käynnissä olevat ja vuonna 2016 käynnistyvät säädöshankkeet

- Yhteisvastuulausekkeen kansallinen täytäntöönpano
- Siviilihenkilöstön osallistumista kriisinhallintaan koskevan lainsäädännön kehittäminen

3 Poliisitoimi

Hallitusohjelman mukaisesti sisäisen turvallisuuden perusta muodostuu poliisin operatiivisesta toimintakyvystä koko maassa.

Sisäministeriö vastaa poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 1 §:n mukaisesti poliisin toimialan ohjauksesta ja valvonnasta sekä erikseen ministeriölle säädettävistä poliisin toimialan tehtävistä ml. Suojelupoliisin ohjaus ja valvonta sekä EU- ja kansainväliset tehtävät. Tehtävistä vastaa poliisiosasto, joka toimii sisäministeriön osastona. Sisäministeriön strategisena tavoitteena on, että Suomi on maailman turvallisin maa asua, yrittää ja tehdä työtä.

Tavoitteen saavuttamiseksi poliisin toiminnan painopistealueina ovat sisäisen turvallisuuden strategisista ydintehtävistä huolehtiminen ja keskeiset kansalaisille tarjottavat palvelut; kansainvälinen toiminta sekä digitalisaatio ja kyberturvallisuus. Lisäksi toimintaa tehostamalla ja rakenteita uudistamalla pyritään varmistamaan toimintakyvyn turvaaminen ydintehtävissä.

Suojelupoliisin hallinnollinen asema muuttuu 1.1.2016, jolloin Suojelupoliisi siirtyy suoraan sisäministeriön alaiseksi poliisiyksiköksi. Suojelupoliisin keskeisenä tavoitteena on kansallista turvallisuutta uhkaavien tekojen ja hankkeiden ennalta estäminen ja oikea-aikaisen tiedon tuottaminen yhteiskunnan turvallisuuden edistämiseksi ja päätöksenteon tueksi.

Sisäasiainhallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelmaan kirjatut poliisitoimen tavoitteet koskevat myös Suojelupoliisia ellei tekstissä toisin erikseen mainita.

3.1 Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Sisäisen turvallisuuden tilaa selvitetään erillisellä selonteolla, jossa määritellään sisäisen turvallisuuden seurantaan soveltuvat tavoitteet ja mittarit sekä arvioidaan poliisin tehtävät ja toiminnan tavoitteet ja priorisoidaan ne. Selontekotyössä käsitellään kattavasti myös kokonaisturvallisuuden edellyttämät viranomaisten yhteistoimintamenettelyt ja sisäisen turvallisuuden keskeiset haasteet lähitulevaisuudessa. Päämääränä on, että poliisin toimintakyky turvataan koko maassa. Poliisin kansainvälinen yhteistyö ja sitä koskeva strategiatyö kytketään palvelemaan aiempaa tehokkaammin sisäisen turvallisuuden päämäärien ja tavoitteiden edistämistä.

Poliisitoiminta sopeutetaan olemassa olevaan määrärahasuhteeseen. Tehtävät suoritetaan tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja olosuhteiden vaatimassa tärkeysjärjestyksessä. Poliisin valmiuden ja suorituskyvyn heikkeneminen ei suoraan näy toiminnallisen tuloksellisuuden valtakunnallista keskiarvoa kuvaavista tunnusluvuista, mutta esimerkiksi toimintavalmiusajoissa vaihteluvälit ja toimintavalmiusajan merkittävät ylitykset tulevat kasvamaan jo ennestään niukasti resursoiduilla syrjäseuduilla voimavarojen edelleen vähetessä. Kustannusrakennetta tarkastellaan siten, että poliisimiesten määrän laskua kyetään hillitsemään. Poliisi saattaa aiemmat rakenneuudistukset loppuun ja pyrkii uudistukselle asetettujen säästötavoitteiden toteutumiseen. Pora III säästötavoitteita ja toiminnallisia linjauksia tarkastellaan ja tarvittaessa linjataan uudelleen. Hallinto- ja tukitehtävien kehittämisen tavoitteena on tuottavuuden lisääminen, prosessien kehittäminen ja yhdenmukaisuuden lisääminen sekä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen. Poliisin automaattisen liikennevalvonnan käyttöalaa ja kattavuutta laajennetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Muuttunut turvallisuusympäristö, kansainvälisten kriisien heijastusvaikutukset poliisitoimintaan kohdistuviin odotuksiin sekä esiinnoituneet uudentyyppiset uhkakuvat (mm. kyber- ja tietoverkkorikollisuus, terrorismi, väkivaltainen radikalismi) edellyttävät sisäisen turvallisuuden resurssien tarkistamista ja uudelleen kohdentamista vastaamaan muuttunutta tilannetta. Tavoitteena on luoda yhteinen tilannekuva tietoverkkojen ja tietoliikenteen turvallisuudesta ja tunnistaa riskikohteet sekä varmistaa tehokas tiedonhankinta sekä luotettava ja turvallinen tietojenvaihto eri toimijoiden välillä sekä edistää tarvittavia lainsäädäntömuutoksia. Kansainvälisestä toimintakyvystä huolehditaan.

Muun ohella erityishuomiota kiinnitetään turvapaikanhakijamäärän kasvun tuomaan haasteeseen vastaamiseen ja tehokkaaseen ja nopeaan maastapoistamispäätösten täytäntöönpanoon. Kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä sekä sen vaatimat toimenpiteet tulevat näkymään poliisin toiminnassa ja tulokellisuudessa, sillä tehtäviä joudutaan priorisoimaan ja resursseja kohdentamaan esimerkiksi liikennevalvonnasta turvapaikkatutkintaan.

Suojelupoliisin tiedonhankintaprioriteetit asetetaan ja toteutetaan tiedonhankintaa ja tilannekuvan ylläpitämistä sekä raportointia sovitusti. Suojelupoliisi huolehtii tiedonvälityksestä Poliisihallituksen ja sen alaisten yksiköiden sekä Suojelupoliisin kesken. Terrorismin torjuntaan liittyen tavoitteena on tehokas ennakkollinen havainnointi, tiedon kerääminen sekä tarkoituksenmukainen puuttuminen kansallista turvallisuutta uhkaaviin terrorismin muotoihin. Pitkällä aikavälillä kehitetään Suomeen kohdistuvan laittoiman tiedustelutoiminnan torjunnan valmiuksia siten, että ne vastaavat muuttuneen toimintaympäristön, erityisesti kyberuhkien ja vapaan liikkuvuuden, vaatimuksia.

Poliisitoimen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
	2013	2014			2015	2016	2017	2018
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rikoslakirikosten määrä, enintään	480 712	474 532	464 000	465 000	465 000	465 000	465 000	465 000
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ¹	92,0	97,5	99,6	95,0	90,0	90,0	90,0	90,0
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100) ²	175,0	175,3	175,0	175,0	178,0	179,0	179,0	179,0
Kansalaisten kokemus turvallisuuden tunne, keskiarvo vähintään (asteikko 1-4) ³	-	3,0	-	2,9	-	3,0	-	3,0
Kansalaisten luottamus poliisin toimintaan, keskiarvo vähintään (asteikko 1-4) ⁴	-	3,3	-	3,3	-	3,0	-	3,0
Kansalaisten luottamus Suojelupoliisin toimintaan, % ⁵	-	80,0	85,0	85,0	85,0	85,0	85,0	85,0
Suojelupoliisin toiminnan onnistuminen, % ⁶	-	69,0	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0

3.2 Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016

Poliisitoimen osalta painotetaan rikollisuuden, järjestyshäiriöiden ja onnettomuuksien ennalta estämistä ja vähentämistä, järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa, tietoverkkorikollisuuden, hybridiuhkien ja kansainvälisen rikollisuuden ja terrorismin torjuntaa sekä poliisin toimintavalmiuden, palvelukykyyn ja näkyvyyden turvaamista. Myönteistä turvallisuusajattelua ja kansalaisten turvallista elinympäristöä ediste-

¹ Katuturvallisuusindeksissä painotetaan poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingontekojen sekä ratti- ja liikennejuopumuksien lukumäärät ja lasketaan yhteen. Saatu summaluku suhteutetaan alueen asukasluukuun. Mitä suurempi indeksiluku, sitä parempi tilanne on verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon vuodelta 1999.

² Liikenneturvallisuusindeksi on rekisteröityjen autojen ja moottoripyörien määrä jaettuna liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden painotetulla lukuarvolla.

³ Kansalaisten turvallisuuden tunnetta mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Kuinka vakavana ongelmana pidätte rikollisuutta lähinympäristössä?", 1 = erittäin vakava, 2 = melko vakava, 3 = ei kovin vakava, 4 = ei lainkaan vakava. Poliisibarometri on joka toinen vuosi tehtävä kansalaishaastattelu, toteutettu edellisen kerran v. 2012 ja seuraavaksi 2014 ja 2016.

⁴ Kansalaisten luottamusta poliisin toimintaan mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Missä määrin luotatte seuraavien viranomaisten toimintaan...?", 1 = erittäin vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = erittäin paljon. Poliisibarometri on joka toinen vuosi tehtävä kansalaishaastattelu, toteutettu edellisen kerran v. 2012 ja seuraavaksi 2014 ja 2016.

⁵ Kansalaisten luottamusta Suojelupoliisin toimintaan mitataan vuosittain tehtävällä kyselytutkimuksella.

⁶ Suojelupoliisin toiminnan onnistumista mitataan vuosittain tehtävällä kyselytutkimuksella.

tään. Poliisin tavoitettavuutta ja palveluiden alueellista kattavuutta parannetaan moderneja sähköisiä teknologioita hyödyntäen. Tavoitteena on, että kansalaiset tavoittavat poliisin palvelut ajasta ja paikasta riippumatta.

Poliisin yksiköihin varmistetaan ennalta estävän toiminnan osalta selkeät johdetut rakenteet ja prosessit, joilla tavoitellaan ennalta estävän toiminnan yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta. Ennalta estävä toiminta perustuu tietojohdoisuuteen ja ennakointiin. Ennalta estävä toiminta ja siihen liittyvä päätöksenteko pohjataan strategisiin analyyseihin, joilla tunnistetaan turvallisuutta heikentävät ilmiöt ja tekijät, turvallisuusvajeet sekä uhat, jotka priorisoidaan ja joita torjutaan laaja-alaisesti käsillä olevien turvallisuusongelmien kannalta keskeisimpien toimijoiden strategisilla kumppanuuksilla ja täsmätoimilla sekä poliisitoiminnan tietojohdoisella suuntaamisella. Toiminnassa korostuu poliisin kaikkien toimintojen prosessien yhteisvaikuttavuus. Ennalta estävässä toiminnassa huomioidaan myös yhteistyö muun julkishallinnon ja yksityisen sektorin kanssa.

Poliisille laaditaan uusi lupahallintostrategia, jossa tavoitellaan mm. digitalisaation ja sähköisten palvelukanavien entistä laajempaa hyödyntämistä ja ydintoimintoihin keskittymistä.

Suojelupoliisi toimii aktiivisesti yhteistyössä muun poliisin ja yhteistyöviranomaisten kanssa huomioiden erityisesti viraston hallinnollisen aseman muutokseen liittyvät tekijät.

Lisäksi vuonna 2016

- Varmistetaan turvapaikkatutinnan ja maastapoistamistoiminnan toimintakyky ja tehokkuus muuttuneessa tilanteessa. Torjutaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen, terrorismiin, väkivaltaiseen radikalismiin ja ekstremismiin sekä viharikoksiin liittyvien ilmiöiden kehittyminen vakavampaan suuntaan..
- Säilytetään harmaan talouden ja talousrikostorjunnan resurssit ja toiminnallinen tuloksellisuus v. 2015 tasolla.
- Varaudutaan PTR-yhteistyössä tapahtuviin muutoksiin.
- Lisätään poliisin strategisen analyysin osaamista kehittämällä toimintaa tukevia tietojärjestelmiä ja organisoidaan strateginen analyysi tukemaan tietojohdoista ja ennakoivaa toimintaa.
- Toteutetaan mobiiliteknologian kehittämishanketta ja käynnistetään automaattisen liikennevalvonnan käyttöalan ja kattavuuden laajentaminen käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Jatketaan uusien sähköisten palveluiden ja järjestelmien käyttöönottoja ja olemassa olevien palveluiden jatkokehittämistä
- Toimeenpannaan toimialasidonnaisten informaatioteknologiapalveluiden siirtäminen Hallinnon tietotekniikkakeskukselta Poliisihallituksen yhteyteen. Toteutetaan Vitja- ja Kejo -hankkeita hankesuunnitelman mukaisesti.
- Varmistetaan toimintakyky ja sopeutetaan toiminta käytettävissä olevaan määrärahasoon. Toteutetaan poliisin julkishallinnollisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden kehittämistoimet suunnitelmallisesti. Erityisesti Pora III toiminnallisia ja säästötavoitteita tarkastellaan ja linjataan uudelleen sisäisen turvallisuuden selonteon valmistuttua. Hillitään toimitilakustannusten kasvua uudistamalla poliisin palvelu- ja toimipisteverkko syksyllä 2015 valmistuneen selvityksen pohjalta.

- Tehostetaan ulkopuolisen rahoituksen käyttöä hyödyntämällä keskeisiä sisäisen turvallisuuden-, tutkimuksen- ja kehityksen rahastoja perinteisten EU-rahoituslähteiden lisäksi.
- Selkeytetään lahjoitusten vastaanottamisen periaatteet.
- Valmistaudutaan henkilöstösuunnittelussa julkisen talouden supistumiseen sekä toimintaympäristön ja eläkelainsäädännön muuttumiseen.
- Laaditaan suunnitelma hallitusohjelmassa mainittujen poliisin kansainvälisten valmiusjoukkojen määrittämisestä, kouluttamisesta, ohjeistamisesta ja harjoittamisesta.

3.3 Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020

Poliisin toimintaa kehitetään sisäisen turvallisuuden selonteon ja strategian mukaisesti.

Suunnittelukaudella toteutetaan toimialasidonnaisten informaatioteknologiapalveluiden (TOSI) integrointi osaksi poliisihallintoa. Suunnittelukaudella viedään loppuun keskeiset tieto- ja toiminnanohjausjärjestelmät (Vitja, Kejo) ja edistetään Suojelupoliisin tietojärjestelmä uudistusta käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Koko VITJA -järjestelmän toteutustyö saatetaan loppuun ja KEJO -hankkeessa otetaan järjestelmä käyttöön siten, että se on käytössä v. 2018. Koko suunnittelukauden ajan seurataan hankkeiden kustannushyötyjen toteutumista. Keskeisellä sijalla tietojärjestelmien kehitystyössä on poliisin, mutta myös muiden viranomaisten toiminnallisten prosessien tehostuminen ja tuottavuuden lisääntyminen ja tuottavuuslisäyksen täysimääräinen hyödyntäminen. Tietojärjestelmien uudistamisessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintatapojen tehostamiseen ja siihen, että tietojärjestelmät tukevat toiminnan lainmukaisuuden varmistamista.

Suunnittelukaudella toteutetaan hallitusti ulkomaalaislupa-asioiden siirto Maahanmuuttovirastolle ml. erikseen määritellyt turvapaikkatutkintatehtävät. Panostus talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan sopeutetaan poliisille ja muille viranomaisille osoitettujen määrärahojen puitteissa erikseen sovitavalla tavalla painottaen harmaata taloutta ja talousrikollisuutta ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Palvelutasoa ja toimintaprosesseja pyritään ylläpitämään ja tehostamaan mm. digitalisaation ja uusien teknologioiden kuten mobiiliratkaisujen avulla. Uudistuksia tehdään asiakaslähtöisesti ja alueellista yhdenvertaisuutta edistäen. Poliisi edistää osaltaan kansalliskielistrategiassa määriteltujen tavoitteiden saavuttamista. Poliisin toimipiste- ja palveluverkon arvioinnissa varmistetaan poliisin palvelutason säilyminen korvaavin toimenpitein ja esimerkiksi korostamalla sähköisten palvelukanavien ensisijaisuutta ja siirtymällä kiinteistä toimipisteistä liikkuviin yksiköihin. Poliisin toimipisteverkoston tarkastelun tavoitteena on toimitilakustannusten alentaminen valtioneuvoston toimitilastrategian mukaisesti.

Julkisen talouden supistumisen, toimintaympäristön muutosten ja eläkeuudistusten arviointitulosten myötä kehitetään poliisin henkilöstösuunnittelua ennakoivammaksi. Työikäohjelmalla tuetaan työn tuottavuuden lisäystavoitteita, parannetaan työurasuunnittelua sekä kannustetaan hallituksen tavoitteiden mukaisesti henkilöstöä jatkamaan työelämässä pidempään ja kehitetään menetelmiä työkyvyn ylläpidon tueksi kaikissa ikäryhmissä.

Suunnittelukaudella varmistetaan yhteistyössä sisäministeriön, Poliisihallituksen ja Suojelupoliisin kesken poliisin yhtenäisyyden säilyminen sekä toimivat yhteistyösuhteet ja -verkostot. Suojelupoliisin organisatorisen aseman edelleen kehittäminen ja toimintavaltuudet tulevat olemaan mahdollisen tarkastelun kohteena. Suojelupoliisin toimialaan kuuluva tilannekuva- ja analyysitoiminta on korkeatasoista ja raportointi ennakoivaa ja oikea-aikaista. Suojelupoliisin toimintaa tehostetaan ja kehitetään taloudellisten realiteettien edellyttämällä tavalla tuottavuutta lisäten. Vastatiedustelun operatiivista analyysi- ja raportointikykyä kehitetään tilannekuvan muodostamista sekä toimintamalleja ennakoivan ja oikea-aikaisen tiedon tuottamiseksi, yhteiskunnan ja kansallisen turvallisuuden edistämiseksi sekä päätöksen-

teon tukemiseksi. Tunnistetaan ja saatetaan viranomaisten toiminnan kohteeksi potentiaaliset konfliktialueille matkustavat tehokkaasti ja oikea-aikaisesti sekä kehitetään konfliktialueilta palaajiin liittyviä prosesseja Suojelupoliisissa ja Suojelupoliisin yhteistyötahojen kanssa. Ääriliikeseurantaan liittyvää tiedonhankintaa ja -käsittelyä kehitetään sekä niihin liittyvää ennalta estävää toimintaa.

Lisäksi suunnittelukaudella:

- Edistetään sähköisten- ja mobiilipalveluiden käyttöasteelle asetetun tavoitteen saavuttamista varmistamalla niiden käyttöönotot, kehittäminen ja tunnettavuus.
- Toteutetaan lupavalvonnan menettelyiden kehittämistoimet ja varmistetaan uudistetun lupahallintostrategian tavoitteiden toteutuminen.
- Toimeenpannaan SM:n painotukset kansainvälisen toiminnan suuntaamisessa sekä niiden pohjalta laaditun poliisin kansainvälisen toiminnan strategian linjaukset.
- Varmistetaan valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostorjunnan vaikuttavuus muuttuvassa toiminta- ja rahoitusympäristössä.
- Edistetään Hallinnon turvallisuusverkko toiminnan (TUVE) palveluiden uudelleenorganisointia ja vaikutetaan niiden edelleen kehittämiseen poliisin toiminnan tarpeista ja lähtökohdista.

3.4 Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus

	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Talousarvio- / Kehysrahoitus (ml. lisätalousarviot) (1 000 euroa)	724 613	731 422	736 316	729 491	699 971	687 972	679 404	675 995
Kaikki tuotot yhteensä (pl. PTK) (1 000 euroa)	80 050	85 411	79 770	67 195	67 195	67 195	67 195	67 195
Edelliseltä vuodelta siirtynyt rahoitus (1 000 euroa)	22 090	14 187	25 399	21 697	19 713	15 377	15 190	15 056
KOKONAISRAHOITUS YHTEENSÄ (1 000 euroa)	826 752	831 019	841 485	818 083	786 879	770 544	761 789	758 246
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ, HTV ⁷	10 219	9 982	9 904⁸	9 765	9 360	9 131	8 980	8 815
Poliisimiehet, htv	7 490	7 389	7 322	7 221	6 729	6 500	6 385	6 220
Opiskelijat, htv	207	166	161	173	260	260	224	224
Muu henkilöstö, htv	2 522	2 427	2 421	2 371	2 371	2 371	2 371	2 371
Toiminnallinen tuloksellisuus								
Valvonta- ja hälytystoiminta sekä liikenneturvallisuus								
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min.	9,0	9,5	9,4	10,1	10,3	10,5	10,7	10,9
Toimintavalmiusaika A- ja B-luokan tehtävissä, min.	17,0	17,9	17,8	18,7	19,0	19,2	19,5	20,0
Ulkomaalaisvalvontaan käytetty	21,6	19,0	15,0	11,0	15,0	14,0	13,0	12,0

⁷ Henkilötyövuosiedot sisältävät vain poliisin toimintamomentilta 26.01.01 palkatun henkilöstön osuuden, ei työllisyysvaroin palkattuja. Vuonna 2014 työllisyysvaroin palkattuja oli yht. 144,9 htv:ta, v. 2015 yht. 150 htv:ta ja v. 2016 tavoitteena yht. 100 htv:ta.

⁸ Suojelupoliisin henkilöstömäärä on henkilöstön lukumäärässä mukana vuoteen 2015 asti. Vuodesta 2016 alkaen suojelupoliisin henkilöstö ei ole mukana poliisin henkilöstöluvuissa, v. 2016 supon kokonaishenkilöstön määrä on yhteensä 234.

työaika htv/vuosi (pl. rajatarkastustoiminta)								
Automaattisen liikennevalvonnan tiekilometrit	-	3 200	3 200	3 200	3 400	3 600	3 600	3 600
Rikostorjunta								
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikenerikokset), %, vähintään	49,0	47,5	48,6	46,0	42,0	41,0	40,0	40,0
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikenerikokset), keskiarvo, vrk	102	112	118	115	117	119	121	123
Omaisuusrikosten selvitystaso, %, vähintään	37,0	36,1	37,0	34,5	33,5	33,0	32,5	32,5
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, %, vähintään	76,0	75,7	71,6	73,0	74,0	74,0	74,0	74,0
Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, määrä	38 118	35 299	35 756	34 000	34 000	34 000	34 000	34 000
Järjestäytyneiden rikollisryhmien määrä (EU- ryhmät)	-	72	75	73	73	73	73	73
Järjestäytyneisiin rikollisryhmiin kuuluvien henkilöiden määrä (tunnukset)	-	700	730	730	730	730	730	730
Ilmoitettujen JR-juttujen lukumäärä suhteessa päätettyihin juttuihin	-	0,97	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20
IT-tutkintaan käytetyt henkilötyövuodet	36	40	40	50	50	50	50	50
Ilmoitettujen ja päätettyjen talousrikosjuttujen suhde	-	0,92	0,94	0,99	0,99	0,99	0,99	1,0
Takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	41,0	47,7	45,0	45,0	45,0	45,0	45,0	45,0
Takaisin saatu rikoshyöty kaikissa rikoksissa (netto), milj. euroa	45,0	58,2	55,0	55,0	55,0	55,0	55,0	55,0
Lupahallinto ja -valvonta								
Sähköisen asioinnin toteuma-aste % (sähköisesti haettavien lupien osuus kaikista poliisin luvista)	-	-	20	30	50	60	70	80
Sähköisen asioinnin käyttöaste % (sähköisesti vireille laitettujen lupien osuus koko volyymistä niissä luparyhmissä, joissa sähköinen asiointi on mahdollista)	-	-	29	40	45	50	55	60
Poliisin myöntämät luvat yhteensä, kpl	1 339 959	1 392 128	1 422 700	1 164 000	1 164 000	1 164 000	1 164 000	1 164 000
Ulkomaalaisluvat	61 244	55 043	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Valvonnalliset toimenpiteet, kpl	-	-	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
Poliisin maastapoistamat henkilöt, kpl ⁹	-	2 804	2 800	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Suojelupoliisi	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Talousarvio- / Kehysrahoitus (ml. lisätalousarviot) (1 000 euroa)	-	-	-	23 919	18 626	18 524	18 095	18 003
Kaikki tuotot yhteensä (1 000 euroa)	-	--	--	2 800	2 900	2 900	2 800	2 800

⁹ Poliisin maastapoistamien henkilöiden määrä voi nousta jopa 20 000:een vuonna 2017, mikäli palautussopimukset saadaan eräisiin maihin solmittua.

Edelliseltä vuodelta siirtynyt rahoitus (1 000 euroa)	-	-	-	500	500	500	500	500
KOKONAISRAHOITUS YHTEENSÄ	-	-	-	26 719	22 026	21 924	21 395	21 303
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ, HTV	-	-	-	273	223	220	217	217
Poliisimiehet, htv	-	-	-	163	137	134	131	131
Opiskelijat, htv	-	-	-	-	-	-	-	-
Muu henkilöstö, htv	-	-	-	110	86	86	86	86
Toiminnallinen tuloksellisuus								
Terroritekojen määrä, kpl	0	0	0	0	0	0	0	0
Turvallisuusinformaatiotilaisuudet, kpl	165	204	190	200	200	200	200	200
Turvallisuusselvitykset, kpl	16 527	19 203	16 000	50 000	52 500	52 500	50 000	50 000
Kansalaisuusasia -lausunnot, kpl	76	115	85	80	100	100	100	100
Oleskelu- ja työlupahakemuksia koskevat lausunnot, kpl	386	408	400	350	400	400	400	400
Viisumihakemuksia koskevat lausunnot, kpl	9 918	8 300	9 000	9 000	8 500	8 500	8 500	8 500
Tuotetut raportit, kpl	112	129	120	120	140	140	140	140

3.5 Säädosvalmistelu

Poliisin lainsäädäntöhankkeet on kuvattu yksityiskohtaisemmin ja kattavammin sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa.

Vuosina 2017–2020 käynnistyvistä lainsäädäntöhankkeista tehdään päätökset myöhemmin, joten niitä ei ole esitetty tässä.

Käynnissä olevat ja vuonna 2016 käynnistyvät kansalliset säädöshankkeet ja esiselvitykset

- Siviilitiedostelua koskeva lainsäädäntö
- Yksityisen turvallisuusalan lupaprosessien tehostamiseen liittyvä lainsäädäntöhanke
- Rahapeliyhteisöjen rahapeli toiminnan yhdistämistä ja uutta tuotantojakolakia koskeva lainsäädäntöhanke
- Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttaminen
- Henkilökorttilain muutostarpeita koskeva lainsäädäntöhanke
- Poliisin virkojen kelpoisuusvaatimuksia koskeva hanke
- Poliisin kyberrikostorjuntaan liittyvät lainsäädäntötarpeet
- Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa
- Täydennyspoliisijärjestelmää koskevien säännösten uudistaminen
- Ampuma-asemenettelyä koskevan lainsäädännön uudistaminen

4 Rajaturvallisuus ja merelliset turvallisuustehtävät

Sisäministeriön rajavartio-osasto käsittelee rajojen valvontaa, rajatarkastuksia, meripelastusta ja Rajavartiolaitoksen rikostorjuntaa koskevat asiat. Rajavartio-osasto käsittelee myös Rajavartiolaitoksen organisaatiota, aluejakoa, taloushallintoa, tulosohjausta ja hankintoja sekä henkilöstöhallintoa koskevat asiat sekä sisäministeriölle Rajavartiolaitoksen toimialalla kuuluvat muut asiat. Rajavartiolaitoksen esikunta toimii sisäministeriön rajavartio-osastona.

Rajavartiolaitos toimii sekä sisäisen että ulkoisen turvallisuuden alueilla. Rajavartiolaitos ylläpitää rajaturvallisuutta ja varmistaa sujuvan rajaliikenteen rajanylityspaikoilla. Rajavartiolaitos lisää merellistä turvallisuutta sekä tuo viranomaisapua rajaseudun ja rannikon harvaan asutuille alueille. Rajavartiolaitos osallistuu sotilaalliseen maanpuolustukseen yhteistoiminnassa puolustusvoimien kanssa. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa myös yhteiskunnan kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

4.1 Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus muodostuu viidestä osa-alueesta, joita ovat rajaturvallisuuden ylläpitäminen, sujuvan rajaliikenteen varmistaminen, viranomaisavun tuominen rajaseudun ja rannikon harvaanasutulle alueelle, merellisen turvallisuuden lisääminen ja sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen. Kullakin vaikuttavuuden osa-alueella on useita määrällisiä ja laadullisia mittareita, jotka mittaavat myös asiakkaiden ja sidosryhmien arviota Rajavartiolaitoksen onnistumisesta tehtävissään.

Rajaturvallisuuden ylläpitäminen perustuu EU:n yhdenmennyyn rajaturvallisuusjärjestelmään kuuluvaan ns. nelitasoiseen maahanpääsyn valvontamalliin. Vaikuttavuudessa huomioidaan mm. Rajavartiolaitoksen asettamien yhdyshenkilöiden ennalta estävän työn tulokset, naapurimaiden rajaviranomaisten toimenpitein estetyt laittoman maahantulon yritykset, Rajavartiolaitoksen onnistuminen rajatarkastuksissa rajanylityspaikoilla ja rajojen valvonnassa niiden välialueilla sekä rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa.

Rajaliikenteen sujuvuutta mittaa matkustajien odotusaika ja matkustajien kokemus liikenteen sujuvuudesta.

Merellisen turvallisuuden lisäämistä mitataan seuraamalla meripelastuksen johtamis-, viestitys- ja suoritusvalmiutta sekä onnistumista merellisen ympäristön suojelussa.

Sotilaallisessa maanpuolustuksessa onnistumista mittaa arvio joukkojen suunnitelmavalmiudesta, sijoitustilanteesta, koulutusasteesta ja sotavarustuksesta.

Rajavartiolaitoksen onnistumista viranomaisavun tuomisessa rajaseudun ja rannikon harvaanasutulle alueelle mitataan seuraamalla Rajavartiolaitoksen toiminnalla aikaan saatua turvallisuuden tunnetta sekä annettua viranomaisapua.

Rajaturvallisuuden ja merellisten turvallisuustehtävien yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rajaturvallisuuden ylläpitäminen (ind. 1-5)	4,1	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8
Sujuvan rajaliikenteen varmistaminen (ind. 1-5)	4,7	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Merellisen turvallisuuden lisääminen (ind. 1-5)	4,2	4,5	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Sotilaalliseen maanpuolustukseen osallistuminen (1-5)	3,6	3,8	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Viranomaisavun tuominen (1-5)	3,5	3,8	3,6	3,4	3,4	3,2	3,2	3,2

4.2 Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016

Rajavartiolaitoksen toimintaan vaikuttavat merkittävimmin tilanne Venäjällä, turvapaikkatilanne, Euroopan unionin yhdenmätyn rajaturvallisuusjärjestelmän ja meripolitiikan kehittyminen sekä hallituksen toimenpiteet julkisen talouden vakauttamiseksi. Rajavartiolaitos huolehtii siitä, että itärajan rajaturvallisuus säilyy hyvänä. Itärajalla ylläpidetään riittävät voimavarat. EU:n rajaturvallisuusjärjestelmän tukemiseen ja kehitystyöhön osallistutaan aktiivisesti. Uusi ilma-aluskalusto parantaa valmiuksia merellisten turvallisuusuhkien hallintaan Suomenlahdella. Rajavartiolaitos huolehtii kriisivalmiudesta ja sotilaallisen maanpuolustuksen velvoitteista täysimääräisesti.

Rajavartio-osaston toimenpiteet vuonna 2016:

1. Varmistetaan Suomen rajaturvallisuuden ja merellisen turvallisuuden tarpeiden huomiointi sisäisen turvallisuuden selonteossa ja sisäisen turvallisuuden strategiassa.
2. Turvataan itärajalla uskottava ja itsenäinen rajavalvonta sekä kriisivalmius.
3. Osallistutaan tehostettuun ulkomaalaisvalvontaan sisärajoilla yhdessä muiden viranomaisten kanssa ja varaudutaan rajavalvonnan väliaikaiseen palauttamiseen sisärajoille.
4. Suunnitellaan ja valmistellaan merialueilla tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun siirto sisäministeriölle.
5. Edistetään päätöksentekoa sekä kustannustehokkaiden ja käytännöllisten ratkaisujen löytämistä Älykkäät Rajat -paketissa
6. Valmistellaan hallituksen esitys Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalaiksi niin, että esitys voidaan antaa eduskunnalle vuonna 2017.
7. Valmistellaan hallituksen esitys rajavartiolaitoslainsäädännön muutoksista hybridiuhkiin varautumiseksi.

4.3 Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020

Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut perusteellisesti. Venäjän ja lännen vastakkainasettelussa ei ole nähtävissä lientymistä. Suomi osallistuu Venäjän vastaisiin pakotteisiin osana Euroopan unionia. Ukrainan tilanne on lisännyt sotilaallista jännitettä Euroopassa ja myös Itämeren alueella. Vaikutukset rajaturvallisuuteen voivat olla vaikeasti ennakoitavissa.

Euroopan unionin rajaturvallisuuden keskeisenä haasteena säilyvät laitton maahantulo Välimeren alueella ja sen vaikutukset rajaturvallisuusjärjestelmään. Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan epävakaus ja hallitsemattomat maahantulovirrat ovat riski myös Suomen sisäiselle turvallisuudelle. Radikalisoituminen on

lisännyt terrorismin riskiä Euroopassa. Tilanne vaikuttaa sisärajojen lisäksi pitkään myös Suomen ulkorajoilla.

Ihmisten vapaa liikkuvuus Euroopassa perustuu toimivaan ja luotettavaan Schengen järjestelmään. Paineet järjestelmän ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ovat merkittävät. Suomi osallistuu vahvalla panoksella EU:n ulkorajavalvonnan toimeenpanoon ja kehittämiseen. Tehokas ulkorajavalvonta ennalta ehkäisee Suomeen ja EU:n alueelle kohdistuvia turvallisuusuhkia, kuten laitonta maahantuloa, muuta rajat ylittävää rikollisuutta ja terrorismia.

EU:n laajuisten tietoteknisten järjestelmien käyttöönotto on Suomelle tärkeää, jotta rajaliikenteen haasteisiin voidaan vastata kustannustehokkaasti. Uusien järjestelmien testauksen ja kehittämisen päävastuu on EU:n tietotekniikkavirastolla. EU:n rajaturvallisuusviraston (Frontex) rooli EU:n yhdenmetyt rajaturvallisuusjärjestelmän toimeenpanossa korostuu.

EU:n meripolitiikan toimeenpano etenee. Viranomaisten tietojen vaihdon tiivistämiseksi ja tilannekuvan muodostamiseksi kehitetään tietoteknisiä järjestelmiä. Suomi osallistuu aktiivisesti käynnissä olevaan valmisteluun. Itämeren pitäminen turvallisena on Suomelle tärkeää. Kasvava alusliikenne lisää monialaisen merellisen onnettomuuden riskiä. Rajavartiolaitoksen jatkuva johtamisvalmius, kattava valvontajärjestelmä sekä uudistuva ilma-aluskalusto parantavat valmiuksia onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä ja hallinnassa. Rajavartiolaitoksella on valmius ottaa vastuu merialueilla tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien operatiivisesta johtamisesta.

Turvapaikan hakijoista pääosa saapuu Suomeen sisärajojen kautta. Sisärajoilla varaudutaan tehostettuun ulkomaalaisvalvontaan yhdessä muiden viranomaisten kanssa sekä tarvittaessa alueellisesti ja ajallisesti rajoitettuun sisärajatarkastusten palauttamiseen. Venäjällä oleskelleet ja Venäjää kauttakulkumaana käyttäneet kolmansien maiden kansalaiset ovat hakeneet suurina ryhminä turvapaikkaa Norjassa ja Pohjois-Suomessa. Ilmiö voi laajeta nopeasti.

Suomen rajaturvallisuuden painopiste on itärajalla, jossa on pidettävä uskottava ja itsenäinen rajavalvonta. Rajavalvonnan yhteydessä huolehditaan Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonnasta ja turvaamisesta sekä kriisivalmiuden ylläpitämisestä. Suomen ja Venäjän välisen rajaliikenteen odotetaan kääntyvän nousuun talouden elpyessä. Kaakkoisrajan rajanylityspaikkojen kapasiteetti riittänee vuosikymmenen loppupuolelle saakka. Rajavartiolaitos osallistuu Frontexin koordinoimiin yhteisiin rajaturvallisuusoperaatioihin.

Parhaillaan toimeenpantavan Rajavartiolaitoksen talouden sopeuttamisohjelman lisäksi joudutaan toteuttamaan suunnittelukauden loppuun saakka jatkuvat julkishallinnon säästövelvoitteet. Leikkaukset heikentävät Rajavartiolaitoksen kykyä vastata rajaturvallisuustilanteen poikkeamiin ja kansalaisten odotuksiin erityisesti harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalveluissa. Muuttuneessa turvallisuustilanteessa nopeatkin muutokset ovat mahdollisia.

Rajavartio-osaston keskeiset toimenpiteet suunnittelukaudella 2017 – 2020

1. Varmistetaan itärajalla uskottava ja itsenäinen rajavalvonta sekä kriisivalmius.
2. Varaudutaan tehostettuun ulkomaalaisvalvontaan sisärajoilla yhdessä muiden viranomaisten kanssa ja tarvittaessa osittaiseen sisärajatarkastusten palauttamiseen.
3. Osallistutaan EU:n yhdenmetyt rajaturvallisuusjärjestelmän kehittämiseen ja rajaturvallisuuskonseptin (IBM) päivittämiseen.
4. Otetaan vastaan merialueilla tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien operatiivinen johtovastuu.

5. Varmistetaan rahoitus välttämättömiin Rajavartiolaitoksen alus- ja ilma-aluskaluston hankintoihin ja peruskorjauksiin.
6. Toteutetaan rajavartiolaitoslainsäädännön muutostarpeiden arviointi.

4.4 Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus

Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilöiden toiminnalla ennalta estetään luvaton maahantuloa ja siihen liittyvää ihmiskauppaa lähtöalueilla. Yhdyshenkilöiden toiminnalla tuetaan myös muiden EU-maiden toimintaa. Rajavartiolaitoksen osallistuminen kansainvälisiin rajaturvallisuusoperaatioihin ja siviilikriisinhallintaan parantaa EU:n ja Suomen rajaturvallisuutta.

Naapurimaiden viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on ennalta estää tehokkaasti Suomeen suuntautuvaa laitonta maahantuloa ja muuta rajat ylittävää rikollisuutta, ylläpitää tilannekuvaa lähialueelta ja varmistaa sujuva rajanylitysliikenne.

Suomen rajavalvonta järjestetään tehokkaasti. Rajavalvonnan tilannekuvan mahdollistaa resurssien tehokkaan käytön. Kaikki Schengen alueen ulkorajan ylittävät henkilöt tarkastetaan. Schengen alueen sisärajoilla ylläpidetään valmius rajatarkastusten palauttamiseen. Maahantulo ja maastalähtö vastoin säädettyä järjestystä paljastetaan. Luvattomat rajanylitykset ja muu laitton toiminta estetään rajanylityspaikkojen välialueilla. Rajavartiolaitoksen rikostorjunnalla ehkäistään vakavan ja rajat ylittävän kansainvälisen rikollisuuden vaikutuksia Suomeen sekä muualle EU:n alueelle.

Sujuva rajanylitysliikenne turvataan. Matkustajan odotusaika rajatarkastukseen on satamissa ja itärajalta enintään 15 minuuttia ja lentoasemalla 10 minuuttia. Matkustaja kokee rajanylityksen sujuvaksi. Rajatarkastuksissa ja rajatarkastuksiin liittyvässä tutkinnassa sekä hallintopäätöksissä huolehditaan henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksista sekä oikeusturvasta.

Merivartiostoissa on jatkuva johtamis-, viestitys- ja suoritusvalmius meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtäviin. Kaikkiin merellä tapahtuviin hätätilanteisiin kyetään osoittamaan apua. Muiden meripelastusviranomaisten voimavarat hyödynnetään. Meripelastuksen osaaminen varmistetaan koulutuksella, katselmoinneilla ja tarkastuksilla. Merellinen ympäristön valvonta sekä ympäristörikosten selvittäminen ja tutkinta ennalta ehkäisevät tehokkaasti merellisen ympäristön saastumista. Valmius avomerellä tapahtuvaan ympäristöönnettomuuden torjunnan johtamiseen on hyvä.

Rajavartiolaitoksella on ajanmukaiset puolustus suunnitelmat, tilanteen edellyttämä johtamis- ja toimintavalmius sekä valmius joukkojen perustamiseen. Rajavartiolaitoksen kriisivalmius sekä kyky alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen rauhan aikana on jatkuvaa. Rajavartiolaitoksen henkilökunta, varusmiehet ja reserviläiset on koulutettu kriisiajan tehtäviin ja sijoitettu rajajoukkoihin.

Rajaseudun ja saariston ihmiset ja sidosryhmät kokevat Rajavartiolaitoksen toiminnan lisäävän turvallisuutta. Rajavartiolaitos on tavoitettavissa. Rajavartiolaitos antaa viranomaisapua hädässä olevien ihmisten auttamiseksi ja muille viranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi.

	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind.)	112,7	108,5	99,3	99,0	100,7	102,9	105,9	108,6
Vaikuttavuus (ind.)	97,2	98,0	95,2	94,3	93,9	93,5	93,3	93,2
Kustannusvaikuttavuus	128,3	118,9	103,5	103,6	107,5	112,3	118,5	123,9
Laatu ja palvelukyky (ind.)	97,2	98,0	95,2	94,3	93,9	93,5	93,3	93,2
Tuottavuus (ind.)	137,2	129,2	107,5	106,3	108,2	111,4	115,4	118,8
Taloudellisuus (ind.)	128,3	118,9	103,5	103,6	107,5	112,3	118,5	123,9
Kustannukset (1000 €)	253 300	250 227	247 580	247 580	247 600	245 600	241 600	239 600
Toimintamenoäärärahat (1000 €)	228 870	229 939	229 813	233 410	231 472	227 851	225 108	223 988
Siirtyvä erä (1000 €)	28 904	28 227	24 000	22 000	20 000	15 000	15 000	15 000
Henkilötyövuodet	2 748	2 685	2 687	2 664	2 665	2 630	2 583	2 554

Tuottavuus ja taloudellisuus heikkenevät 2013–2015 johtuen rajanylitysliikenteen ja partioinnin määrän laskusta. Vuodesta 2017 alkaen arvioidaan tuottavuuden ja taloudellisuuden parantuvan rajanylitysliikenteen elpessä sekä henkilöstömäärän ja kustannusten vähentyessä.

4.5 Säädösvalmistelu

Lainsäädäntöhankkeet on kuvattu yksityiskohtaisemmin ja kattavammin sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa 2016–2020.

Käynnissä olevat ja vuonna 2016 käynnistyvät lainsäädäntöhankkeet. Laki rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa

Merialueilla tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun siirto sisäministeriölle

Toteutetaan yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa tarpeelliset lainsäädäntömuutokset merialueilla tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun siirtämiseksi sisäministeriölle. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syysistuntokaudella 2016. Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan tammikuussa 2017.

Rajavartiolainsäädännön tarkistaminen hybridiuhkiin varautumiseksi

Selvitetään ja toteutetaan rajavartiolainsäädännön muutokset, jotka ovat tarpeen hybridiuhkiin varautumiseksi. Tavoitteena on, että normaaliolojen toimivaltuuksilla pystytään toimimaan myös sellaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa, joissa valmiuslaki ei vielä tule sovellettavaksi. Valmistelutyön aloittamisajankohta ja hankkeen aikataulu arvioidaan erikseen. Hanke voidaan asettaa jo loppuvuodesta 2015.

Henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain tarkistaminen

Tavoitteena on toteuttaa EU:n tietosuojalainsäädännön uudistamisen edellyttämät muutokset lakiin sekä arvioida lain muut muutostarpeet. Tarkistus liittyy myös henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain tulevaan kokonaisuudistukseen. Valmistelutyön aloittamisajankohta ja hankkeen aikataulu arvioidaan erikseen.

Vuosina 2017–2020 käynnistyvät lainsäädäntöhankkeet

EU:n Älykkäät rajat (Smart borders) -hanke

a) Asetus eurooppalaisesta rajanylitystietojärjestelmästä (Entry/Exit),

b) Asetus rekisteröityjen matkustajien ohjelmasta (Registered Travellers Programme)

Komissio on antanut ehdotukset helmikuussa 2013. Eurooppalaiseen rajanylitystietojärjestelmään tul-taisiin rekisteröimään kolmansien maiden henkilöiden rajanylitystietoja. Rekisteröityjen matkustajien ohjelman tarkoituksena on säännöllisesti rajan ylittävien kolmansien maiden kansalaisten rajanylitysten helpottaminen uuden mekanismin avulla. Komissio antaa jo käytyjen keskustelujen ja pilottiprojektien perusteella uudistetut asetusehdotukset vuoden 2016 alussa. Asetusehdotuksen käsittelyyn EU:ssa on varattava aikaa vähintään vuoden 2017 alkuun. Kansalliset täytäntöönpanohankkeet asetettaneen 2017.

Rajavartiolainsäädännön muutostarpeiden arviointi

Tavoitteena on selvittää rajavartiolainsäädännön toimivuutta ja valmistella tarvittavat säädösmuutokset, joilla varmistetaan säädösten ajantasaisuus muuttuvassa toimintaympäristössä. Esiselvityshanke asetetaan vuonna 2017.

Rajavartiolaitoksen sotilasvirkojen eroamisikää koskevan sääntelyn muuttaminen

5 Pelastustoimi

Pelastustoimi vastaa osaltaan Suomen sisäisen turvallisuuden ylläpitämisestä. Pelastustoimen tehtävänä on tulipalojen ehkäiseminen ja pelastustoiminta normaali- ja poikkeusoloissa sekä häiriötilanteissa, pelastustoimelle kuuluvat väestönsuojelutehtävät sekä varautuminen näihin tehtäviin. Lisäksi pelastustoimi osallistuu yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa onnettomuuksien ehkäisytyöhön. Pelastustoimen tehtävänä on myös huolehtia siitä, että sillä on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen.

Vastuun pelastustoimen eri tehtävien hoitamisesta jakavat valtio ja kuntien ylläpitämät ja rahoittamat pelastuslaitokset. Sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa sekä sen palvelujen saatavuutta ja tasoa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä sekä sovittaa yhteen eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä. Sisäministeriö vastaa myös pelastustoimeen kuuluvan avun antamisesta ulkomaille ja sen vastaanottamisesta Suomeen.

Pelastuslaitos vastaa palvelujen tuottamisesta alueellaan. Suomi on jaettu 22 pelastustoimen alueeseen, jossa pelastustoimen alueeseen kuuluvat kunnat ovat sopineet pelastustoimen järjestämisestä. Sopimuspalokunnat (vapaaehtoiset palokunnat, laitospalokunnat, tehdaspalokunnat ja sotilaspalokunnat) osallistuvat pelastustoimen tehtävien hoitamiseen pelastuslaitoksen kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti. Pelastuslaitokset hoitavat myös yli 70 % kiireellisistä ensihoitotehtävistä sosiaali- ja terveystoimen kanssa tehtävän sopimuksen perusteella.

Pelastusopisto vastaa pelastustoimen ja hätäkeskusten henkilöstön ammatillisesta koulutuksesta, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen tähtäävästä koulutuksesta sekä kansainvälisiin siviilikriisinhallintatehtäviin valmentavasta koulutuksesta, kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksesta ja operatiivisista järjestelyistä sekä alan täydennyskoulutuksesta. Pelastusopisto huolehtii osaltaan pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Sisäministeriö vastaa Pelastusopiston tulosoikeuksista.

Tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi on Suomessa olevasta palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta vuosittain suoritettava palosuojelumaksu, joka tuloutetaan Palosuojelurahastoon. Palosuojelurahasto on talousarvion ulkopuolinen rahasto, joka on sisäministeriön hoidossa ja valvonnassa. Rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii ministeriön asettama hallitus.

5.1 Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Pelastustoimen tehtävänä ja tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Tavoitteena on myös, että onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti.

Pelastustoimen toimialan keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on:

- vähentää tulipaloja ja onnettomuuksia,
- vähentää niistä aiheutuvia henkilö- ja omaisuusvahinkoja,
- antaa nopeaa ja tehokasta apua onnettomuus- ja häiriötilanteissa sekä kansallisesti että kansainvälisesti ja
- toimia siten, että väestö luottaa pelastustoimeen.

Pelastustoimen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
					2013	2014	2015	2016
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tulipalojen määrä, enintään (pl. maastopalot)	10 657	10 514	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000
josta rakennuspalojen määrä, enintään ¹⁰	5 727	5 956	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400
Palokuolemien määrä, 5 vuoden keskiarvo, enintään (hlö)	78	74	72	69	69	69	69	69
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien keskimääräinen toimintavalmiusaika, enintään	9:36	9:31	9:20	9:20	9:20	9:20	9:20	9:20
Luottamus pelastustoimeen, % väestöstä ¹¹		98	-	-	98	-	-	98

5.2 Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016

Toimintaympäristön muutoksista pelastustoimeen vaikuttavat keskeisimmin sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteessa ja kuntakentässä tapahtuvat muutokset, väestö- ja aluerakenteessa tapahtuvat muutokset sekä talouden niukkenemisen johdosta tapahtuva toiminnan tehostamisen vaatimus. Myös kansainvälisen pelastuspalvelun tehtäväkentän huomattava laajentuminen viimeisen vuosikymmenen aikana on luonut tarpeen toiminnan kehittämiseksi. Vielä vuosituhaten vaihteessa luonnon tai ihmisen aiheuttamat onnettomuudet muodostivat valtaosan kansainvälisistä pelastustehtävistä. Tänä päivänä pelastuspalvelun osaamista käytetään laaja-alaisesti myös humanitaaristen avustusoperaatioiden tuki-tehtävissä.

Hallitusohjelman mukaisesti suunnittelukauden aikana pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinoitua vahvistetaan ja parannetaan valtakunnan tason pelastusviranomaisten toimesta. Selkeytetään pelastustoiminnan ja siviiliviranomaisten johtamista ja koordinoitua laaja-alaisen uhkien torjunnassa. Pelastusalan kustannustehokkuutta ja urapolkuja kehitetään uudistamalla koulutusjärjestelmää sekä kehittämällä sopimuspalokuntajärjestelmää.

Toimenpiteet 2016

- Valmistellaan koko toimialalle yhteinen pelastustoimen strategia.
- Käynnistetään pelastustoimen uudistushanke, jossa pelastustoimen järjestelmämuutokset kytketään sosiaali- ja terveystoimen palvelurakennemuutoksissa päätettäviin itsehallintoalueisiin.
 - Hankkeessa valmistellaan pelastustoimen järjestämislaki ja voimaantulolaki, joilla vahvistetaan sisäministeriön roolia pelastustoimen ohjauksessa suhteessa itsehallintoalueiden pelastuslaitoksiin.
 - Itsehallintoalueille perustetaan alueelliset valmisteluryhmät pelastustoimen organisoimisen suunnittelemiseksi.
- Sisäministeriön roolia pelastustoimen varautumisen valtakunnallisena koordinoijana vahvistetaan.
- Jatketaan pelastustoimen koulutusjärjestelmän uudistamista painopisteenä sivutoimisen ja vapaaehtoisen henkilöstön koulutusjärjestelmän kehittäminen.
- Parannetaan sopimuspalokuntatoiminnan edellytyksiä.

¹⁰ Sisältää rakennuspalovaarat.

¹¹ Mitataan joka kolmas vuosi.

- Parannetaan pelastustoimen kansainvälistä valmiutta Euroopan unionissa määriteltyjen suuntaviivojen mukaisesti. Yhteispohjoismaisten pelastusmuodostelmien kehittämistä jatketaan Suomen johdolla osana ns. Haga-yhteistyön puheenjohtajuutta vuonna 2016.
- Osallistutaan turvallisuusviranomaisten uusien tietojärjestelmien käyttöönottoon ja kehittämiseen.

5.3 Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020

Suunnittelukauden tavoitteena on:

- Varmistaa pelastustoimen mahdollisuus ensihoitopalvelujen tuottamiseen tulevaisuudessa sekä pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen synergiaetujen toteutuminen ensihoitopalveluiden tuottamisessa. Tämä edellyttää pelastustoimen uudistuksen toteuttamista sosiaali- ja terveystoimen palvelurakennemuutoksessa määriteltyjen ratkaisujen mukaisesti. Tämän uudistuksen avulla pelastuslaitokset voivat tuottaa sosiaali- ja terveystoimen palvelurakennemuutoksen jälkeen ensihoitopalveluita nykyiseen tapaan.
- Uudistaa pelastustoimen ohjaus- ja johtamisjärjestelmä.
- Vahvistaa sisäministeriön roolia pelastustoimen valtakunnallisen varautumisen koordinoinnissa.
- Vahvistaa tutkimus- ja kehittämistoimen verkottunutta ratkaisua.

Pelastusosaston keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020:

- Toimeenpannaan pelastustoimen strategia.
- Jatketaan pelastustoimen uudistushankkeen toteuttamista.
 - Luodaan sisäministeriöön selkeä vertikaalinen ohjausmekanismi pelastustoimen ohjaamiseksi.
 - Luodaan sisäministeriöön horisontaalinen ohjausmekanismi ministeriöiden välisen pelastustoimintaan varautumisen koordinoimiseksi.
 - Pelastustoimen kustannustehokkuutta parannetaan tietojohdantamisen menetelmiä hyödyntämällä, esimerkiksi palvelujen oikea-aikaisella kohdentamisella.
- Pelastusalan koulutusjärjestelmää uudistetaan ja urapolkuja kehitetään.
- Kehitetään sopimuspalokuntajärjestelmää.
- Luodaan pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoimintaan verkottunut malli toiminnan koordinaation ja yhtenäisyyden parantamiseksi.
- Vaikutetaan aktiivisesti yhteiskunnan turvallisuusstrategian toimeenpanoon ja osana sitä kehitetään valmiuksia toimia suuronnettomuus- ja muissa vakavissa häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.
- Kehitetään ja osallistutaan viranomaisten johtamista tukevan kenttäjohtamisjärjestelmän (KEJO) käyttöönottoon pelastustoimessa. Kehitetään pelastustoimen raportointi- ja tilastointijärjestelmää (Varanto-hanke) sekä varmistetaan hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA) käyttöönotto pelastustoimessa.
- Jatketaan pelastustoimen kansainvälisen valmiuden kehittämistä ja kehitetään kansainvälisen pelastustoiminnan järjestelmää osana unionin yhteisiä pelastusvalmiuksia. Toteutetaan pelastustoimessa sisäministeriön Venäjä-yhteistyölle asettamia strategisia tavoitteita.

5.4 Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus

Talouden ja toiminnan tuloksellisuutta tarkastellaan palvelukyvyyn ja laadun, taloudellisuuden ja tuottavuuden osa-alueilla. Kunnat vastaavat pelastustoimen menojen rahoittamisesta, minkä vuoksi tässä asiakirjassa esitetään ainoastaan valtion talousarviossa myönnettävät määrärahat ja niillä rahoitettavat henkilötövuodet. Taulukossa esitettävää palosuojelumaksukertymää hallinnoidaan valtion talousarvion ulkopuolisessa Palosuojelurahastossa.

Keskeiset toiminnan tunnusluvut:

Vuosi	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS-kausi			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Palvelukyky ja laatu								
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä (kpl)	104 849	99 074	96 900	96 900	96 900	96 900	96 900	96 900
Toimintavalmius 1. riskialueella (% tavoitteesta)	62	60	50	50	50	50	50	50
Toimintavalmius 2. riskialueella (% tavoitteesta)	87	86	50	50	50	50	50	50
Erheellisten paloilmotusten määrä (kpl)	19 019	18 120	17 200	16 300	15 500	14 800	14 000	13 300
Pelastusopiston tutkintokoulutuksen laatuarviointi	3,08	3,08	3,08	3,08	3,0	2,9	2,9	2,9
Kansainvälisen pelastustoiminnan tehtävät (ml. materiaallapu) (kpl) ¹²	12	13	14	14	14	14	14	14
Taloudellisuus								
Pelastusopiston koulutettavapäivän hinta (ammattillinen peruskoulutus)	148	152	152	148	146	145	144	144
Palosuojelumaksujen kertymä (Palosuojelurahasto) 1000 euroa	10 005	10 521	10 560	10 600	10 650	10 670	10 680	10 680
Tuottavuus								
Pelastusopiston opiskelijat / opettaja	7,34	7,83	8,07	9,61	9,18	8,46	9,39	9,17
Pelastusopiston koulutettavapäivät / opettaja	1 321	1 409	1 320	1 730	1 653	1 522	1 690	1 651
Toimintamäärärahat (vallion talousarvio), 1000 euroa	13 659	16 362	14 148	12 133	11 951	11 756	11 601	11 540
Edelliseltä vuodelta siirtyneet määrärahat, 1000 euroa	3 473	2 624	4 265	800	400	400	400	400
Henkilötövuodet (vallion talousarvio; Pelastusopisto ml. CMC)	134	129	129	129	127	126	124	124

¹² Kansainväliselle pelastustoiminnan tehtävien määrälle ei aseta tavoitetta; tehtävien määrää mitataan.

5.5 Säädosvalmistelu

Lainsäädäntöhankkeet on kuvattu yksityiskohtaisemmin ja kattavammin sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa 2016–2020.

Käynnissä olevat ja vuonna 2016 käynnistyvät säädöshankkeet ja esiselvitykset

- Pelastustoimen kansainvälistä pelastustoimintaa koskevan sääntelyn uudistaminen (osana SM:n yhteistä hanketta)
 - Pelastustoimen ammattikorkeakoulututkintoon johtavan päällystökoulutuksen siirto Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle
 - Palotarkastustoiminnan kehittämishanke
 - Pelastustoimen uudistus
 - Nuohousta koskevan sääntelyn uudistaminen
 - Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen

Vuosina 2017–2020 käynnistyvät lainsäädäntöhankkeet ja esiselvitykset

- Palosuojelurahastolain uudistaminen rahaston ohjauksen osalta

6 Hätäkeskustoiminta

Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on ottaa vastaan pelastus-, poliisi-, sosiaali- ja terveystoimen toimialaan kuuluvia hätäilmoituksia sekä muita ihmisten, ympäristön ja omaisuuden turvallisuuteen liittyviä ilmoituksia sekä välittää ne edelleen auttaville eri viranomaisille ja yhteistyökumppaneille. Hätäkeskuslaitos tukee hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyen pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisia. Hätäkeskuslaitoksen tehtäviin kuuluu lisäksi hätäkeskuspalveluihin liittyvien tehtävien ja toimintatapojen kehittäminen ja valvonta. Hätäkeskuslaitos on avun ja turvan ensimmäinen viranomaislenkki auttamisen ketjussa.

Hätäkeskuslaitos on keskeinen toimija kokonaisuusturvallisuuden kentässä ja sisäisen turvallisuuden tilannekuvan tuottajana. Se on hätätilanteiden osalta tiedonkulun keskipiste ja yhteiskunnan kriisinsietokyvyn näkökulmasta taho, joka sovittaa yhteen kiireellisten hälytysviranomaisten toimintaa ja huolehtii rajallisten resurssien priorisoinnista eri viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti.

Hätäkeskuslaitos on valtakunnallinen virasto, johon hätäkeskukset eri puolilla Suomea (Kerava, Kuopio, Oulu, Pori, Turku ja Vaasa), esikuntatoimintoja hoitava yksikkö sekä tarvittaessa muita yksiköitä. Hätäkeskuslaitos tuottaa hätäkeskuspalvelut koko Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Sisäministeriö ohjaa ja valvoo Hätäkeskuslaitosta. Sisäministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö vastaavat yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen toiminnallisesta ohjauksesta.

6.1 Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Hätäkeskustoiminnan keskeisenä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on edistää osaltaan turvallisuutta. Hätäkeskustoimintaa kehitetään mm. käyttöönottamalla viranomaisten yhteiskäyttöinen hätäkeskustietojärjestelmä ERICA kaikissa hätäkeskuksissa maaliskuun 2017 loppuun mennessä.

Hätäkeskustoiminnan lähtökohtana on tulevaisuudessa laadukkaiden hätäkeskuspalvelujen turvaaminen ja hätäkeskustoiminnan edelleen kehittäminen. Hätäkeskuslaitoksen toimintaa kehitetään toimintaympäristön muutokset huomioiden, tavoitteena yhä laaja-alaisempi koko auttamisen ketjun toiminnan tukeminen ja vaikuttavuuden parantaminen.

Keskeisenä lähivuosien tavoitteena ja toiminnallisena suuntana on uudistaa hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät siten, että toimitaan verkottuneessa toimintamallissa. Tavoitteena on luoda verkottunut järjestelmä, jossa hätäkeskukset voivat toimia yhtenä kokonaisuutena.

Tätä kautta edistetään koko yhteiskunnan kriisinsietokykyä ja resurssien järkevää käyttöä. Verkottunut toimintamalli ja yhteiskäyttöinen hätäkeskustietojärjestelmä mahdollistavat tehokkaan ruuhka- ja häiriötilanteisiin varautumisen sekä entistä paremman ja monipuolisemman hätäkeskusten ja viranomaisten johto- ja tilannekeskusten välisen yhteistyön.

Valtakunnalliset yhdenmukaiset toimintamallit ovat verkottumisen perusedellytys, jotta Hätäkeskuslaitos pystyy tuottamaan eri toimipisteistä hätäkeskuspalveluja mille tahansa yhteistoiminta-alueelle. Verkottumisesta huolimatta eri hätäkeskusten on oltava päivitysvahvuuksiltaan sellaisia, että ne selviytyvät tarvittaessa erilaisissa häiriötilanteissa itsenäisesti oman yhteistoiminta-alueensa hätäkeskuspalvelujen tuottamisesta.

Hätäkeskustoiminnan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
					2013	2014	2015	2016
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	95	95	90	90	80	80	80	80
Hätäpuheluun vastataan 30 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	96	98	95	95	85	85	85	85
Hätänumeroon soittaneiden tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin (asteikolla 1-5), vähintään (1)	-	4,42	-	4,0	-	4,0	-	4,0
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus (käyttöaste), %	100	100	100	100	100	100	100	100

6.2 Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016

Hätäkeskustoiminnan yhdenmukaistamista jatketaan yhdessä hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten kanssa. Yhdenmukaistaminen saatetaan tasolle, joka mahdollistaa verkottuneen toimintamallin käyttöönoton uudella tietojärjestelmällä.

- Uuden hätäkeskustietojärjestelmän kehitystyötä ja käyttöönoton valmistelua jatketaan siten, että käyttöönotto on toteutettu maaliskuun 2017 loppuun mennessä.
- Jatketaan operatiivisen toiminnan yhdenmukaistamista verkottuneen toimintamallin edellyttämällä tavalla hätäkeskustoimintaan osallistuvien viranomaisten kanssa
- Uudistetaan hätäkeskustoimintaa koskeva strategia.

6.3 Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020

- Kehitetään Hätäkeskuslaitoksen toimintaa toimintaympäristön muutokset huomioiden, tavoitteena yhä laaja-alaisempi koko auttamisen ketjun toiminnan tukeminen ja tuloksellisuuden kehittäminen.
- Otetaan operatiiviseen käyttöön uusi hätäkeskustietojärjestelmä (Erica) vuonna 2017 ja käyttöönotetaan verkottunut toimintamalli hätäkeskuspalveluiden toteuttamiseen.
- Jatketaan auttamisen ketjun viranomaisten toiminnan yhteensovittamista ottamalla huomioon hätäkeskustoiminta ja viranomaisten johtokeskustoiminnot ja uuden kenttäjohtojärjestelmän (KEJO) käyttöönotto.
- Toimeenpannaan hätäkeskustoiminnan uusi strategia osana sisäisen turvallisuuden strategiaa.
- Kehitetään aktiivisesti hätäkeskusten ja viranomaisten johto- ja tilannekeskusten yhteistoimintaa.
- Jatketaan operatiivisen toiminnan yhdenmukaistamista hätäkeskustoimintaan osallistuvien viranomaisten kanssa.

6.4 Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus

Hätäkeskustoiminnan taloutta ja tuloksellisuutta arvioidaan taloudellisuuden, tuottavuuden, palvelukyvyn ja laadun sekä suoritteiden osa-alueilla.

Hätäkeskustoiminta	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS – kausi			
					2013	2014	2015	2016
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Taloudellisuus								
Toimintamenot, 1000 €		70 157	68 875	52 795	49010	48151	47975	47736
Edelliseltä vuodelta siirtyneet määrärahat, 1000 €		12 425	3 672	12 000	7 300	1 100		
Bruttokustannukset (€/asukas)		11,4	11,0	9,4	9,5	9,3	9,3	9,3
Bruttokustannukset (€/hätäilmoitus)	14,7	15,9	14,7	12,9	13,0	12,9	12,9	12,9
Tuottavuus								
Hätäilmoitusten määrä (kpl/hätäkeskuspäivystäjä, pl. viivomestariit)	8200	7700	8200	9600	9700	9800	9800	9800
Palvelukyky ja laatu								
Kiireellisissä tapauksissa aika hätäilmoituksesta tehtäväksiantoon on tehtävän edellyttämässä ajassa (%)								
Terveystoimi: 700A (äkkieloton) ≤ 90 sekuntia	60	68	70	70	75	75	75	75
704A (rintakipu) ≤ 120 sekuntia	66	68	70	70	75	75	75	75
Pelastustoimi: 202A (liikenneonnettomuus) ≤ 120 sekuntia	55	58	60	60	65	65	65	65
402A+B (rakennuspalo) ≤ 90 sekuntia	48	50	55	55	60	60	60	60
Poliisi: 031A (ampuminen) + 032A (puukotus) ≤ 120 sekuntia	51	60	60	60	65	65	65	65
Suoritteet								
Hätäilmoitusten määrä (1000 kpl)	4050	3890	3950	3950	3950	3950	3950	3950
- hätäpuhelut	2886	2811	2750	2750	2750	2750	2750	2750
- kentälle välitetyt tehtävät	1678	1740	1700	1700	1700	1700	1700	1700
Henkilötyövuodet	684	664	601	607	546	535	535	535

6.5 Säädosvalmistelu

Lainsäädäntöhankkeet on kuvattu yksityiskohtaisemmin ja kattavammin sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa 2016–2020.

Käynnissä olevat ja vuonna 2016 käynnistyvät lainsäädäntöhankkeet

- Pelastuslain ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain tiedonsaantioikeus- ja rekisterisäännösten tarkistaminen

7 Maahanmuuttohallinto

Sisäministeriö ohjaa ja kehittää maahanmuuttohallintoa, vastaa maahanmuuttoa ja Suomen kansalaisuutta koskevan politiikan ja lainsäädännön valmistelusta, edustaa maahanmuuttoasioissa Suomea Euroopan unionissa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä huolehtii Maahanmuuttoviraston ja vastaanottokeskusten toimintaedellytyksistä.

Sisäministeriö vastaa myös turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta ja yhteensovittamisesta.

Sisäministeriö sovittaa yhteen maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa hallinnonalojen välillä.

Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee ulkomaalaisten maahantuloon, maassa oleskeluun, maasta poistamiseen, pakolaisuuteen ja kansalaisuuteen liittyviä asioita, vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, säilöönnottoyksiköiden käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ylläpitää ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsitteilyjärjestelmää (UMA) ja tuottaa tietoja viranomaisille ja kansainvälisille järjestöille.

Turvapaikanhakijoiden vastaanottopalvelut tuotetaan kahdessa valtiossa (Oulu ja Joutseno) vastaanottokeskuksessa sekä kuntien, Suomen Punaisen Ristin ja yhteisöjen ylläpitämissä vastaanottokeskuksissa. Ihmiskaupan uhrien auttamista koordinoi Joutsenon vastaanottokeskus. Ulkomaalaisten säilöönnottoyksiköt toimivat Helsingin Metsälän ja Joutsenon vastaanottokeskusten yhteydessä.

7.1 Suunnittelukauden yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maahanmuuttopolitiikka perustuu hallitusohjelman linjauksiin. Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet toteuttavat näitä linjauksia.

Maahanmuutto on hallittua. Hallitun maahanmuuton tilanteen ylläpito vaatii Suomelta erityisiä toimia tilanteessa, jossa Eurooppaan saapuu nykyaikaisen ajan poikkeuksellisia määriä turvapaikkaa hakevia. Tarvitaan sekä kansallisia toimenpiteitä että vahvaa vaikuttamista kansainvälisesti, EU:ssa sekä kahdensivälisesti lähtömaiden suuntaan. Maahanmuuton hallittavuus edellyttää tiiviin viranomaisyhteistyön lisäksi ennakoivaa ja tietopohjaista viranomaistiedotusta maahanmuuton mahdollisuuksista ja maahanmuuttohallinnon toiminnasta. Oikaisemalla virheellisiä ja perusteettomia käsityksiä maahanmuuton mahdollisuuksista hillitään ihmiskuljetusta ja ihmiskauppaa.

Suomi noudattaa kansainvälisiä velvoitteitaan ja ottaa samalla huomioon kansalliset tarpeensa globaalissa maailmassa. Kansainvälisessä ja EU-yhteistyössä sekä maahanmuuttopolitiikan kansallisessa valmistelussa pyritään aktiivisesti saavuttamaan maahanmuuton hyödyt kilpailukyvyyn ja taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymisen, kaupankäynnin kasvun ja huoltosuhteen parantamisen kautta.

Työperusteista maahanmuuttoa pidetään myönteisenä. Maahanmuuttohallinnon viranomaiset toimivat aktiivisesti yhteistyössä.

Maahanmuuttopolitiikan onnistuminen edellyttää maahantuloon liittyvien väärinkäytösten ja turvallisuusuhkien torjuntaa. Lupaprosessien tulee olla nopeita ja tehokkaita, mutta samalla ennaltaehkäiseviä, jotta sisäinen turvallisuus voidaan varmistaa. Päätöksenteon tulee olla laadukasta ja siinä on turvattu hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Maasta poistamista nopeutetaan erityisesti tilan-

teissa, joissa ulkomaalainen on syyllistynyt törkeisiin rikoksiin, on rikoksen uusija tai aiheuttaa vaaraa yleiselle järjestykselle.

Hallitusohjelman mukaisesti maahanmuuttopolitiikasta tulee keskustella avoimesti suvaitsevaista ja ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria edistäen. Rasismia ei sallita.

Suunnittelukauden aikana otetaan käyttöön palvelukykyä mittaavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden seurantaindikaattorit Maahanmuuttoviraston asiakastyytyväisyyden kehittymisestä sekä kansalaisten kokemasta maahanmuuttopolitiikan ja -hallinnon onnistumisesta (barometri). Toiminnan laatua mitataan Maahanmuuttoviraston päätösten pysyvyydellä muutoksenhaussa. Tavoitteena on, että päätöksiä kumotaan valitusasteissa enintään viidessä prosentissa tapauksista sillä perusteella, että viranomaisen on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen.

Maahanmuuttohallinnon ydintekävien yhteiskunnallista vaikuttavuutta arvioidaan sekä päätöksenteon että vastaanotto toiminnan näkökulmasta. Maahanmuutto-viraston tekemien päätösten määrän tulee vastata vireille tulleiden asioiden määrää. Turvapaikanhakijoiden vastaanottokapasiteetin tulee vastata hakijamääriä ja olla kustannustehokasta.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta arvioidaan myös päätösten täytäntöönpanoa seuraamalla. Kielteisten päätöksen saaneiden paluun ja palauttamisen tulee olla viiveetöntä. Tavoitteena on kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden ja maasta poistettavien ulkomaalaisten vapaaehtoisen paluun tai palautuksen toteutuminen keskimäärin kuukaudessa päätöksestä. Vapaaehtoisen paluun järjestämistä koordinoi Maahanmuuttovirasto. Maasta poistamisesta vastaa poliisi.

Kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntaan siirtymisen tulee niin ikään olla viiveetöntä, jotta luvan saaneiden kotoutuminen alkaa mahdollisimman nopeasti luvan saamisesta. Maahanmuuttovirasto ja turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset toimivat yhteistyössä ELY-keskusten ja kuntien kanssa prosessin tehokkuuden varmistamiseksi prosessivastuun ollessa ELY-keskuksilla. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarina on kuntaan sijoituksen keskimääräinen odotusaika vastaanottokeskuksissa luvan saamisesta.

Maahanmuuttohallinnon yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	toteuma		arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
	2013	2014			2015	2016	2017	2018
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Maahanmuuttoviraston asiakastyytyväisyys (1-5 asteikko)					4	4	4	4
Kansalaisten kokemus maahanmuuttopolitiikan onnistumisesta (asteikko 1-5)					3	3	3	3
Maahanmuuttoviraston päätösten pysyvyys muutoksenhaussa (%)	98,0	98,76	98,5	>95	>95	>95	>95	>95
Kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden ja maasta poistettavien ulkomaalaisten vapaaehtoisen paluun tai palautuksen toteutuminen päätöspäivästä keskimäärin enintään (kk)				1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa, oleskelulupapäätöksestä laskien keskimäärin enintään (kk).	3,8	1,5	3	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Maahanmuuttovirastossa ratkaistut/vireille tulleet (%)	120	104	80	120	100	100	100	100
Vastaanottokeskusten käyttöaste keskimäärin (%)	83	92	120	90	90	90	90	90

7.2 Keskeiset toimenpiteet vuonna 2016

Maahanmuuttohallinnon keskeinen haaste on vastata lisääntyneeseen maahanmuuttoon ja pitää kaikkien prosessissa mukana olevien viranomaisten päätöksenteko sujuvana. Haasteena on myös turvata toimintaan tarvittavat resurssit.

On ensisijaisen tärkeää varmistaa turvapaikkapäätöksenteon nopeus, tehokkuus ja laatu. Turvapaikkapäätöksentekoa tulee merkittävästi sujuvoittaa hakijamäärien kasvaessa. Näin ehkäistään vastaanotomenojen kasvua ja vahvistetaan turvapaikkajärjestelmän olemassaolon perustaa. Varmistetaan EU:n sisäisinä siirtoina Suomen vastaanottamien turvapaikanhakijoiden hakemusten sujuva käsittely.

Tarkastellaan kansainvälistä suojelua sekä perheenyhdistämistä koskevaa lainsäädäntöä ja toteutetaan mahdolliset säädöshankkeet. Lisääntyneestä turvapaikanhakijamäärästä johtuvaan perheenyhdistämistä koskevien hakemusten määrän kasvuun varaudutaan. Perheenyhdistämistä koskevan lainsäädännön tarkastelun yhteydessä tarkastellaan myös hakemusten maksuja.

Tehostetaan maasta poistamisprosessia sekä nopeutetaan kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden palautuksia. Seurataan vapaaehtoisen paluun toimivuutta. Toteutetaan säädösmuutokset törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten ulkomaalaisten maasta poistamisen nopeuttamiseksi.

Sujuvoitetaan työntekijän oleskelulupajärjestelmää hallitusohjelman linjauksiin perustuen valmistelemla tarvittavat ulkomaalaislain muutokset.

Toteutetaan kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin siirtyminen mahdollisimman sujuvasti viranomaisyhteistyössä (SM-Migri-TEM-ELY-kunnat). Jatketaan oleskeluluvan saaneiden vastaanottokeskuksista kuntaan muuton tukemista.

Vastaanottopalveluiden tuottamisen tulee olla kustannustehokasta. Varmistetaan, että vuonna 2015 perustettujen uusien vastaanottokeskusten keskimääräiset kustannukset eivät ylitä vastaanoton keskimääräisiä kustannuksia.

Valmistellaan ulkomaalaislupa-asioiden ja tiettyjen turvapaikkamenettelyyn kuuluvien tehtävien siirto poliisilta ja rajavartiolaitokselta Maahanmuuttovirastolle. Siirto toteutuu 1.1.2017. Tässä yhteydessä vahvistetaan Maahanmuuttoviraston toimipisteet sekä tarvittavat toimitilat.

Valmistellaan valtion vastaanottokeskusten yhdistyminen Maahanmuuttovirastoon. Yhdistyminen toteutuu 1.1.2017.

Ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) kehittämishankkeen (2014–2016) tuloksena otetaan käyttöön lupaprosessien automaatiota sekä kehittyneitä sähköisen ja mobiiliasioinnin ratkaisuja.

7.3 Keskeiset toimenpiteet vuosina 2017–2020

Toteutetaan ulkomaalaislupa-asioiden ja tiettyjen turvapaikkamenettelyyn kuuluvien tehtävien sujuva siirto poliisilta ja rajavartiolaitokselta Maahanmuuttovirastolle. Varmistetaan lupa-asioiden sujuvuus, resurssien riittävyys sekä asiakaspalvelun ja toimipisteverkoston toimivuus.

Toteutetaan valtion vastaanottokeskusten yhdistyminen Maahanmuuttovirastoon ja varmistetaan turvapaikanhakijoiden vastaanoton, ulkomaalaisten säilöönnoton ja ihmiskaupan uhrien auttamistoimintojen sujuvuus hallinnon yhdistämisessä.

Kehitetään lupaprosesseja edelleen nopeammiksi ja laadukkaammiksi. Noudatetaan hakemusten käsittelylle säädettyjä enimmäiskäsittelyaikoja. Maahanmuuttohallinnon toimijoille asetettujen käsittelyaikatavoitteiden seuranta vahvistetaan.

Kehitetään UMA-järjestelmää edelleen, jotta Maahanmuuttohallinto käyttää mahdollisimman pitkälle automatisoituja prosesseja sekä sähköisen ja mobiiliasioinnin ratkaisuja. Sähköisen asioinnin käyttöaste on vähintään 50 %. Kehitetään Maahanmuuttoviraston johtamisjärjestelmää osana tietoteknistä kehitystä.

Jatketaan turvapaikanhakijoiden vastaanoton toteuttamista pääasiassa asuntokantaan perustuvia yksiköitä ylläpitämällä. Kapasiteetti vastaa hakijamääriä hakijamäärien kasvaessa tai vähentyessä. Varmistetaan, että haavoittuvassa asemassa olevien tarpeet tunnustetaan vastaanottolain mukaisesti. Vastanottojärjestelmän tehokkuutta ja kokonaistaloudellista edullisuutta kehitetään.

Ulkomaalaislakia sisällöllisesti muutettaessa kehitetään systemaattisesti myös lain rakennetta.

Toimitaan tiiviissä viranomaisyhteistyössä laittoman maahantulon torjumiseksi. Ennaltaehkäistään ja minimoidaan lupajärjestelmään kohdistuvat väärinkäytökset. Kehitetään yhdyshenkilötoimintaa keskeisissä maahantulomaissa.

Toimitaan aktiivisesti EU-yhteistyössä turvapaikka- ja maahanmuuttoasioissa ja varmistetaan Suomen tavoitteet osana yhteisten eurooppalaisten linjausten valmistelua.

Jatketaan kiintiöpakolaispolitiikan toteuttamista ja osallistutaan yhteiseen eurooppalaiseen humanitaariseen vastuunkantoon. Varmistetaan viranomaisyhteistyössä kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntaan muuton sujuvuus.

7.4 Talous ja toiminnallinen tuloksellisuus

Talouden ja toiminnan tuloksellisuutta tarkastellaan maahanmuuton, kansainvälisen suojelun, turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja Suomen kansalaisuuden osa-alueilla ja tuloksellisuutta mitataan seuraavilla mittareilla:

	toteuma	toteuma	arvio	TAE-tavoite	TTS -kausi			
Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Maahanmuutto								
Oleskelulupapäätökset ja maastapoistamispäätökset/htv	382	402	409	410	414	418	422	427
Työntekijän oleskeluluvan keskimääräinen käsittelyaika (vrk) (Migri/kokonaiskäsittelyaika)	26/90	27/86	26/110	30/65	30/65	30/60	30/50	30/45
Opiskelijan oleskeluluvan keskimääräinen käsittelyaika (vrk) (kokonaiskäsittelyaika)	19	21	29	30	30	30	30	30
Perheenyhdistämistä koskevien oleskelulupahakemusten käsittelyaika enintään (vrk)	190	140	236	270	270	270	270	270
Henkilötyövuodet	82	73	66	80	120	175	175	175
Kansainvälinen suojelu								
Turvapaikkapäätöksiä/htv	56	53	54	100	110	120	120	120
Turvapaikkahakemusten keskimääräinen käsittelyaika (vrk)	190	170	148	160	90	90	90	90
Henkilötyövuodet (kaikki kv-suojeluasiat/turvapaikkapäätöksenteko)	100/-	95/-	101/78	1 020/ 1 000	370/350	370/350	370/350	370/350
Turvapaikanhakijoiden vastaanotto-toiminta								
Vastaanottokeskusten täyttöaste keskimäärin (%)	83	83	144	90	90	90	90	90
Turvapaikanhakijoiden vastaanoton keskimääräiset kustannukset/asiakas/eur/vrk	48	46	43	37	36	35	35	35
Henkilötyövuodet(vastaanottotoiminnan ohjaus Migrissä sekä valtion vastaanottokeskukset)	94	100	120	150	150	150	150	150
Turvapaikkapäätöksiä (kpl)	4 055	3 706	6 600	45 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Suomen kansalaisuus								
Kansalaisuuspäätöksiä/htv	281	319	252	272	275	278	280	283
Kansalaisuushakemusten keskimääräinen käsittelyaika (vrk)	317	224	275	244	238	238	238	238
Henkilötyövuodet	36	36	39	38	36	34	32	30
Yhteensä								
Toimintamenoääräraha, 1000 € Momentti 26.40.01	26 707	26 809	29 904	79 155	38 079	37 682	37 423	37 236
Maksullisen toiminnan tulot 1000 €	7 224	7 611	7 500	6 800	8 000	8 000	8 000	8 000
Ratkaistut/vireille tulleet lupa-asiat (%)	120	104	80	120	100	100	100	100
Päätökset/htv (ilman vastaanottotoimintaa)	195	192	165	200	208	216	225	234
Henkilötyövuodet (kaikki yhteensä, Migri ja valtion vastaanottokeskukset)	395	383	411	1 300	750	750	750	750

Vuosien 2017–2020 momentin 26.40.01 määrärahataso on kehyspäätöksen 28.9.2015 mukainen. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten henkilötyövuodet yhteensä vuosille 2017–2020 on mitoitettu toiminnan arvioidulle tasolle.

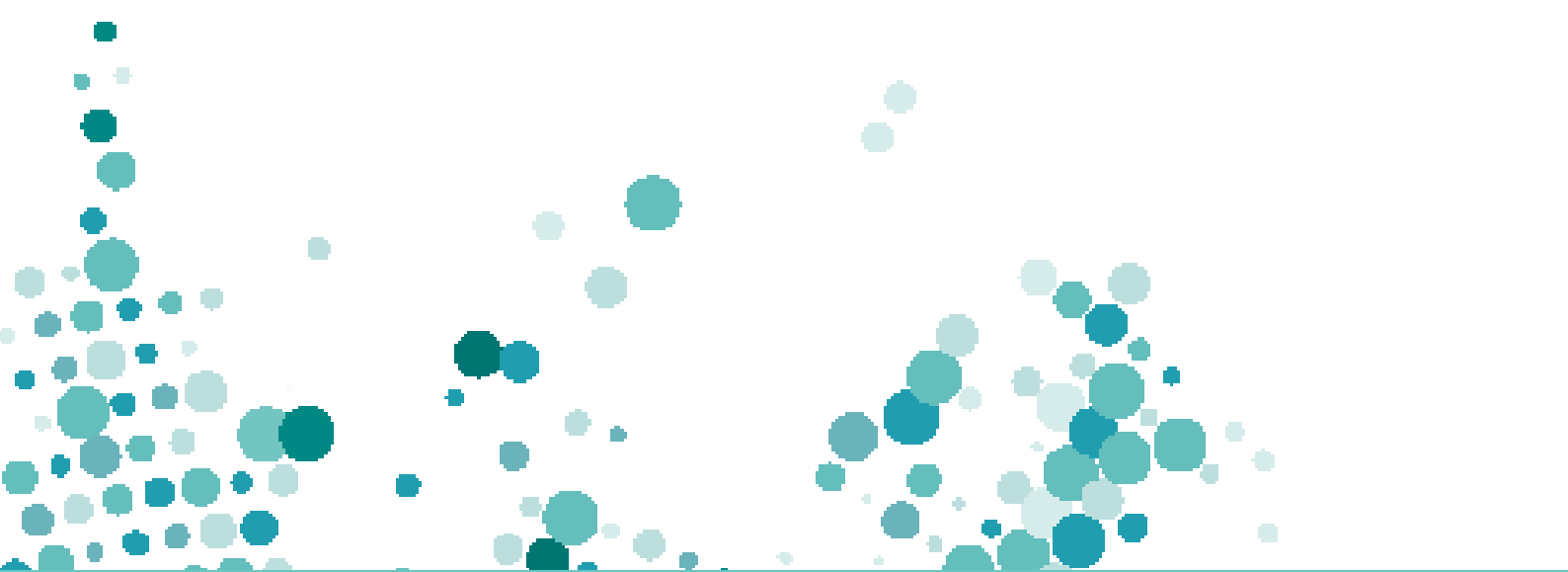
Turvapaikkahakemukset on pääsääntöisesti käsiteltävä 6 kuukauden määräajassa. Vuoden 2016 aikana turvapaikkahakemusten käsittelyaika saadaan lisäkäsittelijäresurssien kautta pidettyä keskimäärin tavoiteajassa. Hakemusten käsittelyajan ennakoidaan alenevan suunnittelukaudella. Tämä kuitenkin riippuu turvapaikanhakijamäärästä (kehyskauden laskennallinen arvio on 15 000 turvapaikanhakijaa vuodessa), hakemusten käsittelyyn käytettävissä olevista resursseista ja UMA-järjestelmän kehittämisestä saatavien hyötyjen realisoitumisesta.

7.5 Säädosvalmistelu

Lainsäädäntöhankkeet on kuvattu yksityiskohtaisemmin ja kattavammin sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelmassa 2016–2020.

Käynnissä olevat ja vuonna 2016 käynnistyvät kansalliset lainsäädäntöhankkeet ja esiselvitykset

- Eräiden rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten maasta poistamisen nopeuttaminen
- Perheenyhdistämiskriteereiden tarkentaminen
- Kansainvälisen suojelun perusteella myönnettävien oleskelulupien edellytysten tarkistaminen
- Tiettyjen poliisin ja Rajavartiolaitoksen ulkomaalaisasioiden tehtävien toimivallan siirtäminen Maahanmuuttovirastolle (ns. siirtohanke)
- Vastaanottokeskusten hallinnointi; vastaanottolain muutos
- Ulkomaalaisten säilöönnoton vaihtoehdot
- Ulkomaisen työvoiman oleskelulupajärjestelmän kehittäminen
- Maahanmuuttoon liittyvien rekisterisäännösten tarkistaminen

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET